

KINNITATUD

Rapla Vallavolikogu

____.____. 2022.a

määrusega nr ____

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1 RAPLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	5
1.1 ASUKOHT	5
1.2 RAHVASTIK	6
1.3 ELAMUMAJANDUS JA INFRASTRUKTUUR	6
1.4 ETTEVÕTLUS.....	7
1.5 LOODUSKESKKOND	7
2 RINGMAJANDUSE JA JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED JA ARENGUDOKUMENDID	9
2.1 JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	9
2.1.1 Euroopa Liidu õigusaktid.....	9
2.1.2 Eesti õigusaktid.....	10
2.1.3 Rapla valla jäätmekäitlusalaselised õigusaktid	10
2.2 RINGMAJANDUSE JA JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	11
2.2.1 Euroopa Liidu arengudokumendid.....	11
2.2.2 Eesti arengudokumendid	12
2.2.3 Rapla valla arengdokumendid	14
3 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	15
4 HETKEOLUKORD JÄÄTMETE KOGUMISEL JA KÄITLUSEL JÄÄTMELIIKIDE LÖIKES	16
4.1 TEKKEVATE JÄÄTMETE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA	16
4.2 OLMEJÄÄTMED	16
4.2.1 Olmejäätmete kogumissüsteem	22
4.3 PAKEND	23
4.3.1 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	24
4.4 BIOLAGUNEVAD JÄÄTMED (SH KALMISTUJÄÄTMED).....	27
4.4.1 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	28
4.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMED	29
4.5.1 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	30
4.6 OHTLIKUD JÄÄTMED	32
4.6.1 Ohtlike jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	33
4.7 PROBLEEMTOOTED	33
4.7.1 Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende kogumis- ja käitlussüsteem	33
4.7.2 Patareid ja akud ning nende kogumis- ja käitlussüsteem.....	34
4.7.3 Romuõidukid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem	34
4.7.4 Vanarehvid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem.....	35
4.7.5 Põllumajandusplast ning selle kogumis- ja käitlussüsteem	35
4.8 REOVEESETE.....	36
4.9 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMED	36
4.10 TÖÖSTUSJÄÄTMED	37
4.11 KOONDANDMED ERILIIGILISTE JÄÄTMETE KOGUMISSÜSTEEMIDE OSAS	37
4.12 KÕRVALDAMIS- JA TAASKASUTAMISRAJATISED.....	38
4.13 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA	40
4.14 JÄÄTMEAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE.....	41
4.14.1 Korraldatud jäätmevedu	42
5 EELNEVA JÄÄTMEKAVA EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS.....	44
6 JÄÄTMETEKKE PROGNOOS.....	50
7 RAPLA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRGID JA SIHID 2023–2032.....	51
8 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMINE	55
8.1 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE JA VÄHENDAMINE	55

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

8.1.1	Toidujäätmete vältimine ja vähendamine	55
8.1.2	Prügistamise vältimine, vähendamine ja koristamine	56
8.1.3	Ladestamise vähendamise meetmed.....	57
8.2	JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISE, TAASKASUTAMISE JA RINGLUSSEVÕTU EDENDAMINE.....	57
8.2.1	Biojätmed.....	58
8.2.2	Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava	58
8.2.3	Elektroonikaromud ja ohtlikud jätmed	60
8.2.4	Suurjätmed	61
8.2.5	Ehitus- ja lammutusjätmed.....	61
8.2.6	Tekstiilijätmed.....	61
8.2.7	Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa.....	62
8.3	KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	64
8.4	VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE JA ARENDUSTEGEVUSED	65
8.5	TEAVITUSKAMPAANIAD	65
8.6	JÄRELEVALVE.....	66
9	TEGEVUSKAVA JA RAHASTUSALLIKAD	67
KOKKUVÕTE		69
KASUTATUD MATERJALID		70

Sissejuhatus

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023-2027 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Rapla valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja iigi jäätmekavas sätestatud ning toetutakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning vajadusel nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade omavalitsuse jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta) ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Rapla valla jäätmekava vastab jäätmeseaduse § 42 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) tekkivate jäätmete koguseid liikide ja päritolu kaupa ning hinnangut jäätmevoogudele tulevikus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 3) jäätmete liigiti kogumise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa ning asjakohasel juhul jäätmeseaduse § 31 lõike 6 alusel tehtud erandeid;
- 4) analüüsi, mis tõendab väidetavaid vabastamise asjaolusid ja nende aluste esinemist, kui jäätmeseaduse § 31 lõike 6 alusel nähakse ette erand teatud jäätmete liigiti kogumisest vabastamiseks;
- 5) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide ja käitlemistaristu kirjeldust;
- 6) hinnangut vajadusele luua uusi kogumissüsteeme, võttes arvesse, milliseid materjale ja millistes piirkondades liigiti kogutakse ja milliseid erandeid on jäätmeseaduse § 31 lõike 6 alusel tehtud ning milliseid meetmeid võetakse liigiti kogumise parandamiseks;
- 7) jäätmehoolduse rahastamist;
- 8) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust;
- 9) ülevaadet jäätmekäitlusega seotud organisatsioonide kohustustest, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse kirjeldust;
- 10) ülevaadet üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teavitamiskampaaniate korraldamisest;
- 11) andmeid minevikus saastunud jäätmekäitluskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 12) kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust;
- 13) ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivate jäätmete, eelkõige olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamise plaani ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid;

14) pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava;

15) asjakohaseid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid näitajaid ja sihtarvusi, sealhulgas tekkivate jäätmete koguse ja nende töötlemise kohta ning kõrvaldatavate või energia tootmiseks kasutatavate olmejäätmete kohta;

16) prügistamise vältimise, vähendamise ja koristamise meetmeid.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Rapla valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Jäätmekava ülesehituses ja sisus on arvestatud ka Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit "Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016".

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

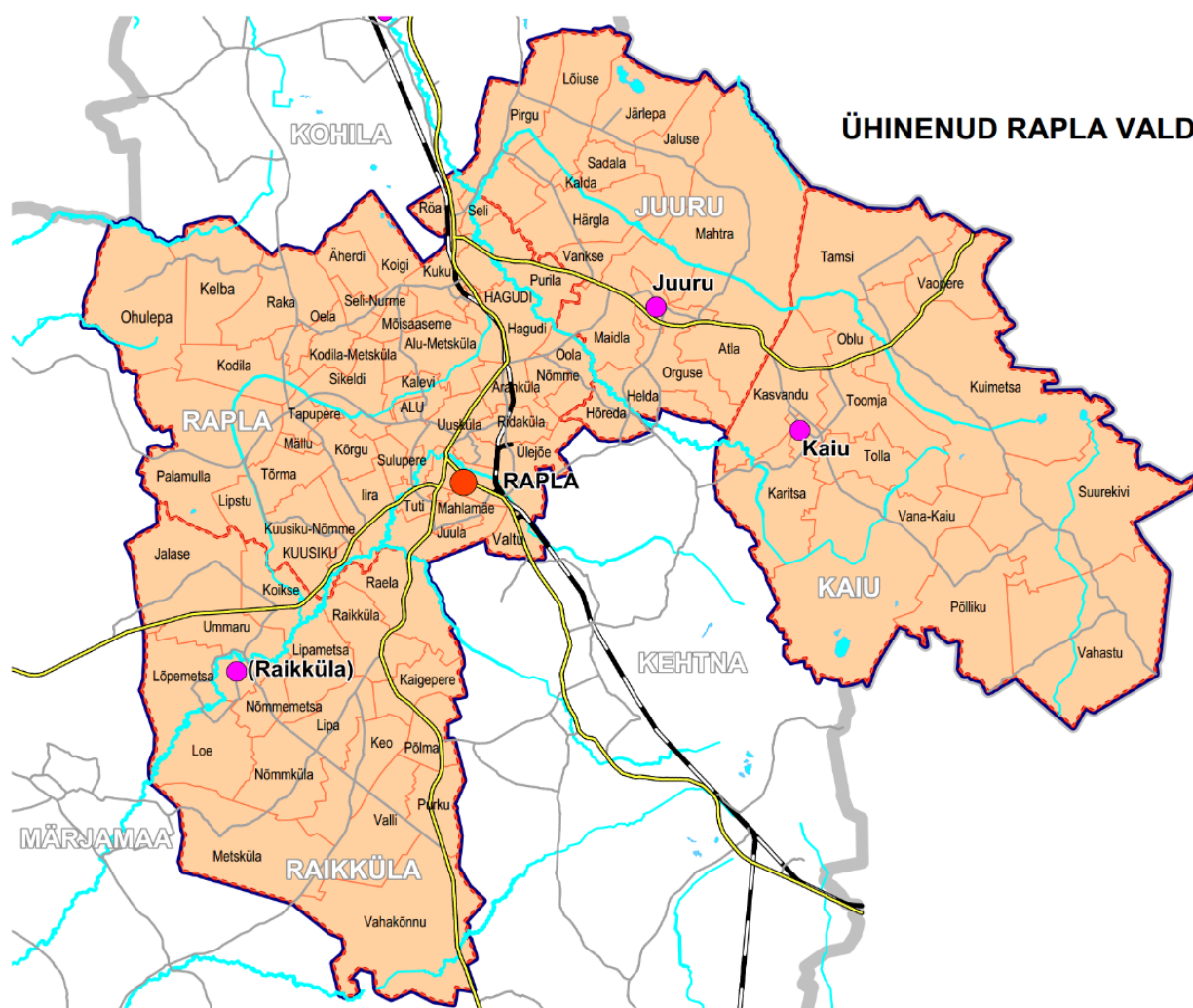
Kava realiseerimine sõltub lisaks Rapla vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-eestilisest jäätmekäitluse alast ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

Käesolev jäätmekava on koostatud Rapla Vallavalitsuse ametnike ning LEMMA OÜ konsultantide koostöös.

1 Rapla valla üldiseloostus

1.1 Asukoht

13 088 elanikuga Rapla vald asub Põhja- ja Kesk-Eestis Rapla maakonna keskosas. Valla pindala on 860 km², mis moodustab ligikaudu 29% kogu Rapla maakonna pindalast. Vald piirneb põhjast Kohila vallaga, läänest Märjamaa vallaga ning lõunast Kehtna vallaga. Ida-kirde suunast piirneb Rapla vald Harju maakonda kuuluva Kose vallaga ja ida-kagu suunast Järva maakonda kuuluva Türi vallaga. Valla keskuseks on Rapla linn, mis on ühtlasi ka Rapla maakonnakeskuseks ja suurimaks haldus- ja teeninduskeskuseks. Rapla valla teenuskeskused toimivad lisaks Juuru ja Kaiu alevikus ning Kabalas. Rapla linn asub pealinnast Tallinnast u 48 km kaugusel.

Joonis 1. Ühinenud Rapla valla paiknemine. Allikas: Rapla valla kodulehekül¹

Rapla vald moodustus 2017. a haldusreformiga endise Rapla, Juuru, Kaiu ja Raikküla valla ühinemisel. Sealhulgas muutus ka endise Raikküla valla halduspiir, kuna Vabariigi Valitsuse määrusega nr 84 arvati kolm küla (Kõrvetaguse, Pühatu ja Riidaku) Raikküla valla koosseisust Märjamaa valla koosseisu. Valla territooriumil asub maakonna- ja vallakeskusena Rapla linn, lisaks viis alevikku, milleks on Alu, Hagudi, Juuru, Kaiu ja Kuusiku ning 83 küla: Alu-Metsküla,

¹ <https://rapla.ee/haldusreform>

Aranküla, Atla, Hagudi, Helda, Höreda, Härgla, Iira, Jalase, Jaluse, Juula, Järlepa, Kabala, Kaigepere, Kalevi, Kalda, Karitsa, Kasvandu, Kelba, Keo, Kodila, Kodila-Metsküla, Koigi, Koikse, Kuimetsa, Kuku, Kuusiku-Nõmme, Kõrgu, Lipa, Lipametsa, Lipstu, Loe, Lõiuuse, Lõpemetsa, Mahlamäe, Mahtra, Maidla, Metsküla, Möisaaseme, Mällu, Nõmme, Nõmmemetsa, Nõmmküla, Oblu, Oela, Ohulepa, Oola, Orguse, Palamulla, Pirgu, Purila, Purku, Põlliku, Põlma, Raela, Raikküla, Raka, Ridaküla, Rõa, Sadala, Seli, Seli-Nurme, Sikeldi, Sulupere, Suurekivi, Tamsi, Tapupere, Tolla, Toomja, Tuti, Tõrma, Ummaru, Uusküla, Vahakõnnu, Vahastu, Valtu, Vana-Kaiu, Valli, Vankse, Vaopere, Väljataguse, Äherdi, Ülejõe.

Rapla valla eduka arengu eelduseks on hea liiklusgeograafiline asend – valda läbib Tallinn-Rapla-Türi maantee, mida nimetatakse ka *GreenWay* („Roheline Tee”) arengukoridoriks, mis tulevikus peaks suurtele maanteedele vastukaaluks pakkuma rahulikku ja huvitavat liikumisvõimalust. Lisaks läbib Rapla valda Tallinn-Viljandi raudtee ning kavandatakse *Rail Baltica* trass. Iira külas asub ka Lennuameti sertifikaadiga Rapla lennuväli, mis on Rapla valla omandis ja antud rendile. Lennuvälja kasutatakse peamiselt lennuspordiks, purilennunduseks ja langevarjuhüpeteks.

1.2 Rahvastik

Statistikaameti andmeil oli Rapla vallas 2022. aasta 1. jaanuari seisuga 13 088 elanikku. Perioodil 2016–2021 on elanike arv vallas näidanud langustrendi, seevastu 2022. aastal on see mõnevõrra tõusnud. Arvestatav osa elanikke käib igapäevaselt pendelrändena Tallinnas tööl.

Tabel 1. Rahvaarvu muutus Rapla vallas. Alus: Statistikaamet²

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rapla vald	13 302	13 260	13 202	13 193	13 109	13 004	13 088

1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on 2022. aasta maikuu seisuga Rapla vallas umbes 206 suvilat/aiamaja, 2656 eramut, 220 kaksikelamut ning 737 korter- ja ridaelamut. See teeb kokku umbes 3819 jäätmetekitajat.

Veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab Rapla valla elanikele ja valla territooriumil asuvatele ettevõtetele AS Rapla Vesi, mis on 100% valla omandis ja Matsalu Veevärk AS. AS Rapla Vesi tegevuspiirkond jaguneb kaheks põhivara omamise kaudu: 1. tegevuspiirkond, kus veemajanduse põhivara kuulub AS-le Rapla Vesi (Rapla linn, Uusküla, Valtu küla); 2. tegevuspiirkond, kus veemajanduse põhivara kuulub AS-le Matsalu Veevärk ja AS Rapla Vesi on nimetatud piirkonnas ainult opereerija (Alu, Hagudi ja Kuusiku alevikud ning Iira ja Kodila külad). Lisaks osutab AS Rapla Vesi ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenused Kaiu, Kuimetsa, Juuru, Järlepa ja Maidla asulates. Matsalu Veevärk AS teeninduspiirkonnaks on olemasoleva ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga Raikküla, Kabala ja Purku asulad.

Piirkondades, kus ühisveevärk ja -kanalisatsioon puuduvad kogutakse reovesi peamiselt lekkekindlatesse kogumismahutitesse või biopuhastitesse. Keskkonnaameti kooskõlastusel on võimalik rajada ka imbväljakuid.

Rapla vallas on kokku neli kaugküttepiirkonda – Rapla linn, Alu alevik, Juuru alevik ja Järlepa küla. Rapla linna kaugküttepiirkond haarab suure osa linna kortermajade, ühiskondlike hoonete ja tootmisettevõtete piirkonnast. Rapla linna kaugküttepiirkonnas on kaks kaugküttevõrku. Linna

² Enne 2017. a haldusreformi on endiste Rapla, Juuru, Kaiu ja Raikküla valdade elanike arv summeeritud.

kesk- ja põhjaosas paiknev kaugküttevõrk koos katlamajaga kuulub AS-le Eraküte (Utilitas). Linna lõunaosas olevat Teede REV-2 kuuluvat katlamaja ja kaugküttevõrku käitab SW Energia OÜ. Lisaks käitab SW Energia OÜ ka Alu aleviku soojavõrku. Järlepas tagab kaugkütte N.R. Energy OÜ ning Juurus tagab kaugkütte Rapla valla hallatav asutus Rapla Varahaldus, kes pakub teenust üksnes valla asutustele. Eramajapidamised kasutavad individuaalseid küttelehendusi. Raikküla ja Kaiu piirkonnas kaugküttevõimalus puudub. Kõik köetavad hooned on varustatud lokaalsete kütteseadmetega. Korterelamute kütmiseks on elamutesse paigaldatud elektriküte või rajatud väikesed katlamajad. Soojavarustus Rapla valla hajaasustuses ning väikeelamute piirkonnas on üldjuhul lahendatud individuaalkütte baasil (puit-, elektri-, maa- ja õliküte), kui ei ole võimalust kasutada eelisarendatavat keskkonnasõbralikumat kütteviisi.

Rapla Vallavalitsuse hallatavate asutuste hulgas on 8 lasteaeda; 7 üldhariduskooli; 1 keskraamatukogu koos haruraamatukogudega; Juuru, Kaiu ja Kuimetsa rahvamajad; Rapla Kultuurikeskus; Kaiu ja Rapla muusikakoolid; Rapla Huvikool; Raikküla Valla Vabaajakeskus; Rapla Valla Avatud Noortekeskus; Juuru ja Kaiu hooldekodud; Rapla Hooldekeskus, mis haldab ka asutusi Rapla Tugikeskus Vahtra, Alu Sotsiaalmaja ja Alu Tugikeskus; Rapla Varahaldus.

1.4 Ettevõtlus

Statistikaameti andmebaasi³ alusel oli 2021. aastal Rapla valla statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest registreeritud 1295 ettevõtet, millest alla 10 töötajaga ettevõtteid oli kokku 1227 ning 10-49 töötajaga ettevõtteid 62. Ettevõtteid töötajate arvuga 50-249 oli 2021. aastal Rapla vallas kokku 6 ning üle 250 töötajaga ettevõtteid Rapla valla territooriumil 2021. aasta seisuga puudusid. Ettevõtete arv on vallas aasta-aastalt tõusnud ning suurimateks tööandjateks on Rapla Vallavalitsus (koos allasutustega), Rapla Tarbijate Ühistu, SA Raplamaa Haigla, Saarioinen Eesti OÜ, AS Solbritt, OÜ Expolio, Akzo Nobel Baltic AS ja AS RMW.

Statistikaameti andmetel⁴ oli 2021. aasta seisuga peamiseks tegevusvaldkondadeks hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (195 ettevõtet), ehitus (193 ettevõtet) ning põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (189 ettevõtet). Raplamaa on endine põllumajanduspiirkond, kus põllumajandusettevõtjad on kas tootmise ümber kujundanud või oma tegevuse lõpetanud. Suuremate põllumajandusettevõtetenä on jäänud tegutsema Kaiu piirkonnas Kaiu LT OÜ ja Raikküla piirkonnas Raikküla Farmer OÜ. Põllumajandus on taandunud ning asemele on tulnud metsa- ja puidufirmad, mööblitootjad, ehitusettevõtted jt. Oma valdkonna suuremad nendest on ehitusfirma Expolio OÜ, Jaluse külas tegutsev mööblitettevõtte Harviker OÜ ja Kabala külas tegutsev Violante Mööbel OÜ. Seega iseloomustab Rapla valla ettevõtlust väikeste ettevõtete rohkus ja tegevusalade mitmekesisus.

1.5 Looduskeskkond

Rapla linn ja selle lähiümbrus on tiheasustusega alad, mida ümbritsevad hõredama asustusega põllu- ja metsamaad. Mets katab umbes 40% valla pindalast ning osa sellest on kaitse all. Vallas on ka ulatuslikud soomassiivid – valla põhjaosas asuvad Hagudi raba, Kõnnu (Seli) raba, Atla (Matsi) raba ja Mahtra soostik ning Ammassaare raba, loodeosas jäävad Linnuraba ja Sõbessoo

³ [Statistika](#) Andmebaas: ER032: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

⁴ [Statistika](#) Andmebaas: ER0309: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

raba, kaguosasse Loosalu raba ning lõunasse Tõrasoo raba. Valla idaosas asub Kuimetsa karstiala, mis on üks suuremaid ja ainulaadsemaid Eestis.

Pinnakatte järgi kuulub Rapla valla territoorium õhukese pinnakatte ja karsti laialdase leviku tõttu looduslikult nõrgalt kaitstud ja kaitsmata põhjaveega alade hulka.

Rapla valla territooriumile jääb tervikuna või osaliselt 7 hoiuala, milleks on Hundilundi, Karitsu, Kuusiku, Raikküla-Paka, Ridaküla, Vahastu mõisa ja Velise jõe hoiualad; 5 looduskaitseala, milleks on Linnuraba, Mahtra, Mahtrametsa, Tõrasoo ning Tõrasoo metsa looduskaitsealad; 2 kavandatavat looduskaitseala, milleks on Mahtrametsa ja Pakamäe looduskaitsealad; 8 maastikukaitseala, milleks on Aela, Jalase, Kuimetsa, Kõnnumaa, Piiumetsa, Rabivere, Raikküla-Pakamäe ja Seli-Angerja maastikukaitsealad ning 1 kavandatav maastikukaitseala, milleks on Raikküla-Paka maastikukaitseala.

Lisaks on Rapla valla territooriumil registreeritud (seisuga 22.03.2022) 19 püsielupaika, 52 kaitsealust üksikobjekti, 7 kaitsealust parki ja 6 kaitsealust puistut. Looduskaitsealade alusel kaitstavad alad (kaitsealad, hoiualad ja püsielupaigad) hõlmavad ligikaudu 25% valla territooriumist.

Rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku loodusalasid jääb osaliselt või täielikult Rapla valla territooriumile 11: Jalase, Karitsu, Kuusiku, Kõnnumaa, Linnuraba, Mahtra, Piiumetsa, Rabivere, Raikküla-Paka, Ridaküla ja Salavalge-Tõrasoo loodusalad ning linnualasid 1, milleks on Kõnnumaa-Väätsa linnuala (mis on ühtlasi ka IBA ala).

Maakatastrisse kantud kõlvikutest ligi 48% (41 365.7 ha) moodustab metsamaa, haritavat maad on u 37% (6276 ha). Looduslik rohumaa moodustab u 4%, õuemaad ligi 2% ja muu maa u 18% valla pindalast. Maa sihtotstarbe järgi on ligi 94% maatulundusmaa ning üksnes 1.6% elamumaa⁵.

Rapla valda võib pidada üsna järvederohkeks. Vallas on kokku 11 looduslikku järve, 5 tehisküla järve ning 8 paisjärve. Suurimad järved on Järlepa järv (45.4 ha), Loosalu järv (35.5 ha) ning Kadja järv / Põlliku järv (10.5 ha). Ülejäänud järvede veepeegli pindala jääb alla kümne hektari.

Jõesid ja nendesse suubuvaid ojasid läbib Rapla valla territooriumilt 11: Atla, Kasari, Keila, Kodila, Kärü, Rõue (Kuusiku), Tuhala, Vana-Maidla, Vardi, Velise ja Vigala jõed.

Rapla valla territooriumil on osaliselt või täielikult kokku 22 maavarade registri maardlate nimistus arvel olevat maardlat ja 8 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist. Kaevandustegevus toimub väljastatud kaevanduslubade alusel (seisuga 22.03.2022) Lubja lubjakivikarjääris, Reinu lubjakivikarjääris, Reinu IV kruusakarjääris, Purila kruusakarjääris, Künka kruusakarjääris, Hagudi II kruusakarjääris, Hagudi III kruusakarjääris ja Künka II kruusakarjääris. Maavaradest leidub Rapla vallas kruusa, liiva, lubjakivi ja turvast.

⁵ [Maakatastri statistika](#) (seisuga 31.03.2022)

2 Ringmajanduse ja jäätmehoolduse õiguslikud alused ja arengudokumendid

2.1 Jäätmehoolduse õiguslikud alused

Rapla valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii rahvusvahelisi, riiklikke kui kohalikke õigusakte, planeeringuid ja arengukavasid.

2.1.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsimumi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeeveo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimist.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2018/852/EL (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta;

- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta;
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta.

2.1.2 Eesti õigusaktid

Peamine õigusakt, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või -asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

2.1.3 Rapla valla jäätmekäitluselased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte. Peamiseks jäätmekäitluselaseks õigusaktiks omavalitsuses on jäätmehoolduseeskiri. Rapla valla territooriumil puudub ühtne tervet valla haldusterritooriumit hõlmav jäätmehoolduseeskiri ning kehtivad üksnes enne haldusreformi kehtestatud endiste omavalitsusüksuste jäätmehoolduseeskirjad.

Rapla Vallavolikogu 26.11.2015 määrusega nr 21 on vastu võetud "Rapla valla jäätmehoolduseeskiri", mis kehtib endise Rapla valla territooriumil. Jäätmehoolduseeskirja eesmärgiks on vältida keskkonna saastamist jäätmetega, vähendada jäätmekoguseid nende tekkekohas ning soodustada jäätmete taaskasutamist.

Kaiu Vallavolikogu 30.05.2007 määrusega nr 6 on vastu võetud „Kaiu valla jäätmehoolduseeskiri“, mis kehtib endise Kaiu valla territooriumil. Jäätmehoolduseeskirja eesmärgiks on säilitada Kaiu vallas puhas ja tervislik elukeskkond, vähendada jäätmete koguseid ning soodustada jäätmete taaskasutamist.

Juuru Vallavolikogu 26.11.2015 määrusega nr 35 on vastu võetud „Juuru valla jäätmehoolduseeskiri“, mis kehtib endise Juuru valla territooriumil. Jäätmehoolduseeskirja eesmärgiks on vältida keskkonna saastamist jäätmetega, vähendada jäätmekoguseid nende tekkekohas ning soodustada jäätmete taaskasutamist.

Endise Raikküla valla territooriumil jäätmehoolduseeskiri puudub.

Rapla valla territooriumil kehtivad jäätmehoolduseeskirjad määravad kindlaks jäätmehoolduse korra, korraldatud jäätmeveo korra, ehitus- ja lammutustöödel tekkivate jäätmete ning tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutamisel tekkivate jäätmete käitlemise korra endise Rapla valla, Kaiu valla ja Juuru valla territooriumitel ning on kohustuslikud kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele.

Vajalik on esimesel võimalusel koostada kogu Rapla valla territooriumit hõlmav ühtne jäätmehoolduseeskiri.

2.2 Ringmajanduse ja jäätmehoolduse arengudokumendid

2.2.1 Euroopa Liidu arengudokumendid

Kui senine Euroopa Liidu jäätmepoliitika põhitähelepanu oli suunatud eelkõige jäätmehierarhia põhimõtete edendamisele, siis vastavalt 2020. aastal Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud **ringmajanduse tegevuskavale** on see integreeritud laiemasse ringmajanduse edendamise konteksti. Euroopa Liidu ringmajanduse tegevuskava on üheks Euroopa Liidu rohelise kokkuleppe nurgakiviks ning selle eesmärk on saavutada ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega Euroopa, kus aastaks 2050 on saavutatud kliimaneutraalsus ja ressurside jätkusuutlik kasutus ning tagatud piisav majanduskasv. Seejuures tuleb kaitsta ja säilitada Euroopa Liidu looduskapitali ning kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnasaastega seotud ohtude ja mõjude eest. Euroopa Liidu ringmajanduse tegevuskava keskendub eelkõige jäätmetekke vältimisele ja vähendamisele, ringmajanduslikule tootedisainile ja ringsele tootmisele, et hoida kasutatud ressursse Euroopa Liidu majanduses võimalikult kaua. Euroopa Komisjoni tegevuskavas on välja toodud seitse ringmajanduse edendamise seisukohast olulist valdkonda – pakendid; plast; tekstiil; elektroonikaromud; patareid, akud ja sõidukid; toit, vesi ja toitained; hooned ja ehitus. Antud valdkondadele tuleb senisest enim tähelepanu pöörata ja töötada välja eraldi meetmed ja eesmärgid (sh nende rakendamiseks vajalik õiguslik raamistik).

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi ELTL) artikli 191 lõike 2 kohaselt seab Euroopa Liidu keskkonnapoliitika eesmärgiks kaitstuse kõrge taseme, võttes seejuures arvesse liidu eri piirkondade olukorra mitmekesisust. ELTL rajaneb nii ettevaatusprintsibil kui ka põhimõtetel, mille järgi tuleb kasutusele võtta ennetusmeetmeid ja keskkonnakahjustus tuleb heastada eeskätt kahjustuse kohas. Saastaja peab aga saastamise eest maksma.

ELTL toob välja järgmised põhimõtted, mida tuleb keskkonnakaitse meetmete (sh jäätmekäitluse) kujundamisel rakendada - kaitstuse kõrge tase; ettevaatuspõhimõte; vältimisepõhimõte; saastaja vastutuse põhimõte.

Neid põhimõtteid täiendab omakorda Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (jäätmete raamdirektiiv), millest tulenevad järgmised põhimõtted:

- **viieastmeline jäätmehierarhia ja jäätmete vältimise põhimõte** – esmajärjekorras tuleb jäätmeteket vältida. Jäätmete käitlemisel tuleb eelistada nende korduskasutust, kui see ei ole võimalik, siis materjalina ringlussevõttu. Vähem tuleb eelistada muud taaskasutamist ning vähim eelistatud võimalus on jäätmete kõrvaldamine, sh ladestamine;
- **iseseisvuse ja läheduse põhimõte** – jäätmehoolduse kavandamisel ja muus jäätmehooldust suunavas tegevuses juhinduvad haldusorganid põhimõttest, et jäätmekäitluskohtade võrgustik peab olema lõimitud nii, et oleks tagatud

segaolmejäätmete käitlemine tekkekohale võimalikult lähedal, samuti kõigi tekkinud jäätmete kõrvaldamine, arvestades jäätmekäitluse hierarhia põhimõtet, parimat võimalikku tehnikat, geograafilisi olusid ja vajadust spetsialiseeritud rajatiste järele seoses teatavate jäätmeliikidega;

- **laiendatud tootjavastutuse põhimõte** – tootja on kohustatud tagama tema turule lastud tootest tekkivate jäätmete kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise ning katma nende tegevustega seotud kulud (sh peab olema selle kohustuse täitmiseks piisav tagatis). Sealjuures võib tootja valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt, annab need kirjaliku lepinguga üle tootjate ühendusele või ühineb tootjate ühendusega;
- **ringmajanduse põhimõte** – lineaarse majandusmudeli asendamine ringmajandusega, mille eesmärgiks on säilitada materjalide ja toodete väärtust võimalikult kaua. Jäätmeteket ja materjalikasutust on kavas vähendada miinimumini ning kui toote kasutusaeg on jõudnud lõpule, hoitakse materjal tootmises ja kasutatakse seda üha uuesti, et luua rohkem lisaväärtust.

2.2.2 Eesti arengudokumendid

Eesti jäätmehoolduse eesmärgid toetuvad eeskätt Euroopa Liidu ringmajanduse tegevuskavas ja jäätmealastes õigusaktides toodud nõuetele ja eesmärkidele, mis tuleb üle võtta ka Eesti seadusandlusse. Eesti jäätmehooldust reguleerivad peale siseriiklike, sh kohaliku omavalitsuse õigusaktide, ka erinevad suunava põhimõttega riiklikud ja kohaliku omavalitsuse arengudokumendid.

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnanalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise alus, mille eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on keskkonnanstrateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Jäätmete ladestamise vähendamiseks on esiteks oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab, et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on vähendada ka jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist. Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused, mis fikseeritakse perioodiliselt koostatavas **Eesti Keskkonnategevuskavas**.

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on riigi jäätmekava. **Riigi jäätmekava 2014–2020** on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256. Riigi

jäätmekava kehtivust pikendati tagasiulatuvalt keskkonnaministri otsusega⁶ 25.02.2021 kuni uue riigi jäätmekava kehtestamiseni.

Riigi jäätmekava 2014–2020 peamine eesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus.

Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtsajad ning teostajad on esitatud jäätmekava juurde kuuluvas dokumendis "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Esimene strateegiline eesmärk on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla ½ sisemajanduse koguprodukti kasvueuroopandist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla ⅓ sisemajanduse kasvuprodukti kasvuprotsendist.

Teine strateegiline eesmärk on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil maksimaalsel tasemel taaskasutada. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist pidi 2020. aastaks olema:

- 1) olmejäätmetel 50%;
- 2) pakendijäätmetel 60%;
- 3) biolagunevatel jäätmetel 13%;
- 4) ehitus-lammutusjäätmetel 70%.

Lisaks pidi elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65% ja kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmas strateegiline eesmärk on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks võeti, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Keskkonnaminister algatas 15.03.2021 käskkirjaga nr 131 „**Riigi jäätmekava 2022-2028**“ ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise. Uus riigi jäätmekava lähtub neljast strateegilisest eesmärgist:

- jätkusuutlik ja teadlik tootmine ja tarbimine;
- jäätmetekke vältimise ja korduskasutuse edendamine;
- ohutu materjaliringluse suurendamine;
- jäätmekäitlusest tulenevate mõjudega arvestamine nii inim- kui looduskeskkonnale tervikuna.

Lisaks täidab jäätmekava mitmeid ÜRO kestliku arengu eesmärgi ja arvestab pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ esile toodud arenguvajadustega ja toetab otseselt majanduse ja elukeskkonna strateegilist sihti.

Pärast riigi uue jäätmekava valmimist tuleb vajadusel ajakohastada ka kohalike omavalitsuste jäätmekavad.

6

<https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT00377D4E?open&fbclid=IwAR2eUtvUVCcsf85qSpKGrvBFnQMTUcB4UXfStdXFLyX2CbrgU-xlVedQA>

2.2.3 Rapla valla arengdokumendid

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Rapla valla arengukava aastateks 2018-2025 on vastu võetud 27.09.2018. a Rapla Vallavolikogu määrusega nr 39 ning on dokument, mis sätestab Rapla valla arengu põhisuunad ning infrastruktuuri arendamise alused ja vajadused.

Rapla valla arengukavas on käsitletud nelja valdkonda, millele on kokku seatud 34 eesmärki. Jäätmemajandus kuulub valdkonna „Majandus, tehniline taristu ja looduskeskkond“ alla ning eesmärk 9 sätestab järgmist: **Toimib nõuetele vastav jäätmekäitlussüsteem.**

Tegevused eesmärgi nr 9 täitmiseks on:

- Koostöö maaomanikega ebaseaduslikult ladustatud jäätmete likvideerimiseks;
- Elanike jäätmekäitluse teadlikkuse tõstmine, teavitus- ja jäätmekogumiskampaaniate läbiviimine koostöös MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskusega;
- Hästi toimiva liigiti kogutavate pakendikonteinerite võrgustiku loomine terves vallas;
- MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskuse ja Mäepere jäätmejaama jätkusuutliku arengu tagamine.

3 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsusüksuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavaliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi kodulähedaste üleandmisvõimaluste näol. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik kui strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate tegevuste keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute, projektide või tegevusloa taotluste tasandil.

4 Hetkeolukord jäätmete kogumisel ja käitlusel jäätmeliikide lõikes

4.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Rapla Vallavalitsuse käsutuses olevat teavet ja riikliku jäätmetestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal kuni aastani 2019. Alates 2020 on andmed leitavad Keskkonnaagentuuri koduleheküljelt. Antud andmestikud võimaldavad anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistes. Statistiliste andmete analüüsimisel on lähtutud andmetest perioodil 2016-2020, mis olid jäätmekava koostamise perioodil kõige uuemad andmed. Enne 2017. aasta haldusreformi on endiste Rapla, Juuru, Kaiu ja Raikküla valdade statistilised andmed summeeritud.

Jäätmetestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsusüksustes. Peamine põhjus on, et jäätmekäitlejatel on küll kohustus pidada arvestust, millistest omavalitsustest jäätmeid vastu võetakse, kuid neil ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa.

Rapla vallas on jäätmete koguteke olnud perioodil 2016-2020 selge trendita. Enim jäätmeid on tekkinud 2018. aastal ning alates sellest perioodist on jäätmete teke hakanud mõnevõrra langema. Samas on alates 2018. aastast märgatavalt tõusnud jäätmete transport Rapla valla haldusterritooriumile. 2020. aasta andmete alusel moodustavad suurima osa Rapla vallas tekkinud jäätmetest erinevad ehitus- ja lammutusjäätmekogused (ligi 62% kogu jäätmetekkest). Olmejäätmekogused on 2020. aastal tekkinud ligi 10% ning pakendijäätmekogused 5% kogu jäätmetekkest.

Jäätmetestatistika andmetel toimub Rapla vallas väga suures mahus ka jäätmete taaskasutamist. Valdavalt taaskasutatakse Rapla valda transporditud jäätmeid.

Tabel 2. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Rapla vallas aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Import	Taaskasutatud	Määratlemata käitlemine	Transport välja	Eksport
2016	25 636.5	3 341.1	9.4	6 928.3	1 051.0	29 069.6	151.5
2017	25 028.3	10 172.8	4.1	8 614.2	1 154.7	19 661.6	14.5
2018	31 722.6	27 872.7	2.1	33 250.1	3 152.4	17 350.4	67.8
2019	30 495.4	39 419.2	74.6	47 397.5	2 979.2	17 810.7	5.4
2020	28 076.4	30 214.3	0.0	40 554.0	4 154.3	22 844.8	41.7

4.2 Olmejäätmekogused

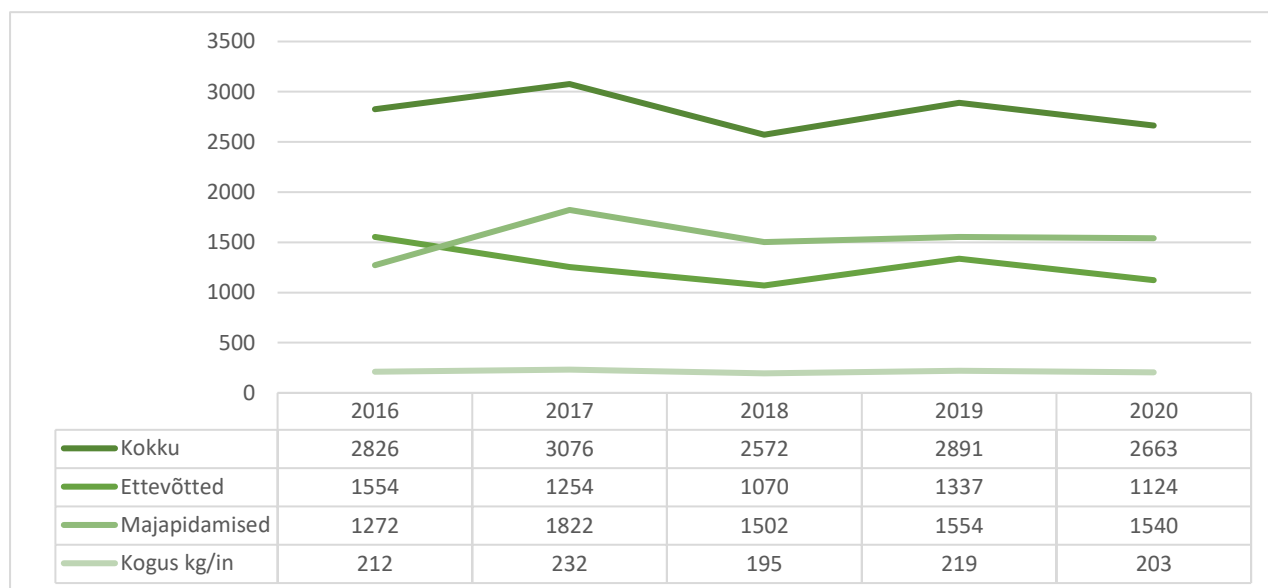
Olmejäätmekogused (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusejäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmekogustes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmekogused ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete

koostise määravad paljud tegurid nagu tarbimisharjumused, kohapealne liigiti kogumise määr, aastaeg, elamutüüp, elanike keskkonnateadlikkus jne.

Riigi jäätmekava 2014–2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega. Mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmetekke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumused ning olukord, kus inimestele on jäätmete liigiti kogumine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud. Vastavalt riiklikele jäätmemajanduse eesmärkidele pidi olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist olema 2020. aastaks 50% ning 2025. aastaks peab see olema juba 55%. 2018. aastal oli nimetatud näitaja reaalselt 31% ehk 2020. aasta eesmärk ei ole käesolevaks ajaks täidetud⁷.

Jäätmeseaduse § 66 lõige 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Jäätmearuandluse põhjal on Rapla valla olmejäätmete koguteke perioodil 2016–2020 olnud kerges langustrendis, jäädes suurusjärku 2572–3076 tonni. Samas majapidamiste jaotuses on näha kerget olmejäätmete tekke kasvutrendi.

Joonis 2. Olmejäätmete koguteke Rapla vallas aastatel 2016–2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Eurostati⁸ andmetel tekkis 2020. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 383 kilogrammi olmejäätmeid. Rapla vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on olnud viimasel viiel aastal vahemikus 195–232 kg/in, mis on jäätmete kogutekke kohta arvutatuna oluliselt väiksemad kui Eesti keskmine.

Rapla valla territooriumilt kogutud olmejäätmete kogused jäätmeliikide ja koguste kaupa on esitatud järgmises tabelis, kus E tähistab ettevõtetele ja M majapidamistelt kogutud jäätmeid.

⁷ Riigi jäätmekava 2014–2020 täitmise aruanne. Tallinn 2020.

⁸ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cej_pc031/default/table?lang=en

Tabel 3. Olmejäätmete teke (sealhulgas kogutud) Rapla vallas aastatel 2016–2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2016		2017		2018		2019		2020	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 01	Paber ja kartong	38.8	0.6	35.6	24.8	22.3	23.8	154.9	28.4	125.0	25.0
20 01 02	Klaas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0
20 01 08	Biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed	12.5	1.7	18.7	45.8	27.0	42.8	34.7	88.6	40.3	113.3
20 01 10	Rõivad	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	15.1
20 01 13*	Lahustid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 14*	Happed	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.6	0.1
20 01 15*	Leelised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	1.2	0.0
20 01 17*	Fotokemikaalid	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 19*	Pestitsiidid	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 21*	Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0.5	1.3	0.2	0.7	0.1	0.8	0.2	0.7	0.0	1.0
20 01 23*	Klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed	0.0	4.1	0.0	3.7	0.0	2.0	0.0	5.1	5.4	0.9
20 01 25	Toiduõli ja -rasv	0.2	0.0	2.8	0.0	2.6	0.0	1.0	0.0	2.0	0.0
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	0.0	2.7	0.0	1.1	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.4
20 01 27*	Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükkivärvid, liimid ja vaigud	0.0	28.5	0.9	20.7	0.0	15.2	1.1	24.9	0.1	34.0
20 01 28	Värvid, trükkivärvid, liimid ja vaigud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 27*	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

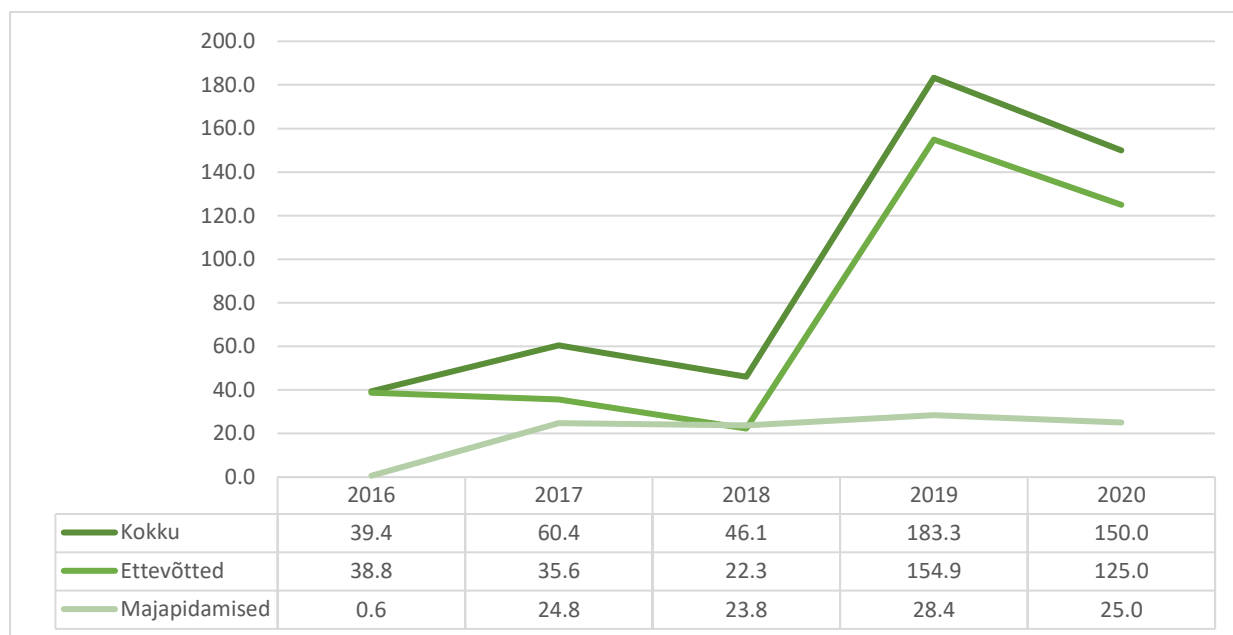
Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

20 01 29*	Ohtlikke aineid sisaldavad pesuained	2.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.2
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	0.2	0.5	0.2	0.4	0.3	0.3	0.0	0.8	0.4	0.4
20 01 35*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud väikesed kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0.0	12.6	0.5	14.9	1.1	6.0	53.5	11.2	-1.6	22.1
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.8	3.8	0.2	0.7	0.1	0.0	0.6	5.5	0.9	2.2
20 01 39	Plastid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.2	0.0	21.8	0.0
20 01 40	Metallid	0.0	1.3	0.1	28.9	0.1	10.2	0.0	6.6	0.0	14.1
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.0	0.4	0.1	0.1	0.1	0.6	0.1	0.2	0.1	0.3
20 01 99	Nimistus mujal nimetamata muud jäätmed	0.0	0.0	0.2	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	24.1	3.9
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.8	0.0	0.0	0.0
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	1490.6	1180.5	1189.8	1677.8	1014.2	1397.8	1066.0	1380.6	902.0	1305.1
20 03 07	Suurjäätmed	7.2	33.7	3.8	2.5	1.1	0.4	11.4	0.5	1.6	1.4

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on viimasel viiel aastal jäänud vahemikku 24-47%⁹ ning on seejuures alates 2017. aastast märgatavalt tõusnud. 2020. aastal oli liigiti kogutud olmejäätmete osakaal kogu olme- ja pakendijäätmete tekkest 47%. **Tegu on üsna hea näitajaga.**

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2020. aasta andmete alusel on esitatud järgmisel leheküljel olevas tabelis 4. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed, sellele järgnevad biolagunevad jäätmed, paber ja kartong ning ohtlikud jäätmed. Olmejäätmete taaskasutust Rapla vallas ei toimu ning praktiliselt kõik olmejäätmed transporditakse täies mahus Rapla valla territooriumilt välja.

Rapla vallas tekkivate paberi- ja kartongijäätmete teke on kajastatud joonisel 3. Jooniselt nähtub, et paberi- ja kartongijäätmete teke on hüppeliselt kasvanud alates 2018. aastast ning seda peamiselt ettevõtete jaotuses. Ka majapidamiste jaotuses on märgata kerget tõusutrendi, millele on tõenäoliselt aidanud kaasa liigiti kogumise harjumuste paranemine ning lahuskogumise süsteemi arendamine. Paberi- ja kartongijäätmete koguteke on vaadeldaval perioodil jäänud vahemikku 39-183 tonni aastas.

Joonis 3. Liigiti kogutud paberi- ja kartongijäätmete koguteke Rapla vallas aastatel 2016–2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

⁹ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20) + pakendijäätmed (koodiga 15 01); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (siia ei kuulu segaolmejäätmed).

Tabel 4. Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2020. aastal

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2020. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolme-jäätmetes ¹⁰ %	Arvutuslik kogus segaolme-jäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	21.8	1.1	17.83	393.5	415.3
Tekstiil ja rõivad	15.1	0.8	5.81	128.2	143.4
Biolagunevad jäätmed	153.6	7.8	31.74	700.5	854.1
Klaas	0.0	0.0	6.43	141.9	141.9
Paber ja kartong	150.0	7.6	17.01	375.4	525.4
Puit	0.0	0.0	1.28	28.3	28.3
Metallid	14.1	0.7	2.33	51.4	65.6
Elektroonika	3.1	0.2	0.89	19.6	22.7
Ohtlikud jäätmed	65.6	3.3	0.09	2.0	67.6
Pakendid	1517.9	76.9	31.65	698.5	2216.4

Olmejäätmete liigiti kogumisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 03.06.2022 määrusele nr 28 "Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) paber ja kartong (20 01 01);
- 2) plastid (20 01 39);
- 3) metallid (20 01 40);
- 4) klaas (20 01 02);
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 6) biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) ravimijäätmed (20 01 32, 20 01 31*, 20 01 95*, 20 01 96*, 20 01 97*, 20 01 98*);

¹⁰ Arvutusel võetud arvesse SEI Tallinn "Segaolmejäätmete koostise uuringu" põhjal saadud tulemusi vastavalt Eesti keskmisele (arvestades, et Rapla vald koosneb nii linnalisest kui maapiirkondadest) https://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_lopparuanne.pdf

- 14) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kohaliku omavalitsuse üksus peab keskkonnaministri määruse nr 28 § 3 lõike 1 järgi korraldama kõikide eelnimetatud jäätmeliikide liigiti kogumise.

Riikliku jäätmetestatistika andmete kohaselt ei ole 2020. aastal Rapla vallas kogutud üldse klaasijäätmeid. Samas on tõenäoliselt tegu statistika eripäraga (jäätmekodeklareeritud mõne muu jäätmekoodiga vms). Nimelt saavad elanikud klaasijäätmeid viia Mäepere jäätmejaama ning 2020. a koguti MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskuse andmete järgi Mäepere jäätmejaamas klaasijäätmeid Rapla valla elanikelt 14.2 tonni.

4.2.1 Olmejäätmete kogumissüsteem

Rapla vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ühe jäätmeveopiirkonnana, mis jaguneb I (tiheasustus) ja II (hajaasustus) tasandiks. Hõlmatud jäätmeliikideks on segaolmejäätmed, paber ja kartong (kohustus alates 8 korteriga korterelamust) ning biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (kohustus alates 8 korteriga korterelamust ja toitlustusasutustel). Jäätmete vedamise ainuõigus on perioodil 01.07.2019–31.10.2023 AS-l Eesti Keskkonnateenused. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Rapla valla territooriumil, Rapla linna külje all Ülejõe külas asub Mäepere jäätmejaam, kus muuhulgas võetakse vastu ka ohtlikke jäätmeid ning elektri- ja elektroonikajäätmeid. Elektroonikaromude kogumispunkt asub ka Valtu Kaubahoovis (Agrovaru platsil). Patareide kogumiseks on lisaks jäätmejaamale paigutatud vallas asuvatesse kauplustesse vastavad kogumiskastid. Ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse ja jäätmejaama.

Aia- ja haljastujäätmeid on võimalik tasu eest viia Mäepere jäätmejaama. Lisaks toimub eramajades haljastujäätmete kompostimine tavaliselt oma kinnistu piires.

Paberi- ja kartongijäätmete kogumiseks on üle valla paigutatud kokku 13 vanapaberi konteinerit järgmistes asukohtades:

- Hagudi alevik, Hagudi kool
- Järlepa küla, Keskuse 2 kauplus
- Juuru alevik, Tallinna mnt 15, A ja O kauplus
- Kaiu alevik, Jäätmejaama
- Kaiu alevik, Kasvandu tee 45, hooldekodu
- Kaiu alevik, Leandri tee 1 /Kaiu kool
- Põlliku küla, Tehnika
- Purku küla, Purku koolimaja/lasteaed
- Raikküla, Kapsamaa, A ja O kauplus
- Raikküla, Kooli tee 4 /Raikküla mõis
- Rapla linn, Kuusiku tee 10
- Tolla küla, Miku
- Vahastu küla, Vahastu rahvamaja

4.3 Pakend

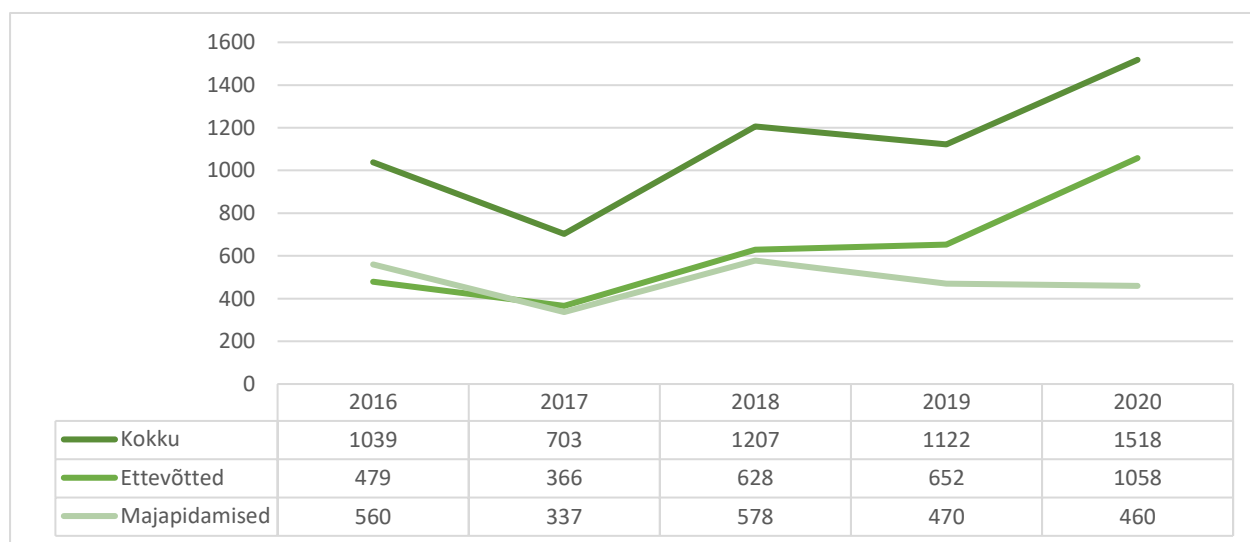
Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavaid ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatiraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 31.65%. Pakendijäätmete arvutuslik koguteke Rapla vallas on sellest lähtuvalt 2020. aastal olnud 2361 tonni.

Rapla vallas koguti 2020. aastal pakendijäätmeid 1518 tonni. Pakendijäätmete osakaal kõigist liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmetest moodustas 2020. aastal 77% ehk valdava osa liigiti kogutud jäätmetest moodustasid just pakendijäätmed. Eriliigiliste pakendite hulk moodustas kogu liigiti kogutud pakendijäätmete hulgast 2020. aastal 61% ning on võrreldes 2016. aastaga oluliselt tõusnud (2016. aastal moodustasid eriliigilised pakendid kogu pakendijäätmete hulgast üksnes 38%).

Joonis 4. Liigiti kogutud pakendijäätmete teke Rapla vallas 2016-2020. Allikas: Keskkonnaagentuur

Jooniselt 4 on näha, et pakendijäätmete teke Rapla vallas on kasvutrendis ning seda eelkõige ettevõtete jaotuses. Majapidamiste jaotuses on alates 2018. aastast märgata kerget langustrendi. Samas, arvestades järjest suurenevat pakendite tarbimist ning liigiti kogumise

harjumuste paranemist, võib oodata edasiseks perioodiks pakendijäätmete tekke kasvu ka majapidamiste jaotuses.

Tabel 5. Rapla valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2016–2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2016		2017		2018		2019		2020	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	132.8	38.6	128.4	63.9	195.2	101.7	194.5	98.0	266.6	82.0
15 01 02	Plastpakendid	99.6	4.1	86.9	0.0	197.1	15.2	143.0	0.0	346.8	0.0
15 01 03	Puitpakendid	2.1	0.0	-9.3	0.0	1.9	0.0	2.6	0.0	104.7	0.1
15 01 04	Metallpakendid	46.0	13.4	49.8	0.0	33.8	14.3	48.7	6.1	43.3	11.9
15 01 06	Segapakendid	140.7	501.7	54.7	248.1	146.3	366.9	214.9	356.2	243.6	349.4
15 01 07	Klaaspakendid	51.4	0.1	49.8	23.1	47.2	79.0	44.4	8.1	49.0	16.3
15 01 10 01*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.2	0.0
15 01 10*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	3.6	1.8	5.7	1.7	6.9	1.0	3.9	1.3	3.6	0.3

4.3.1 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti kogutuna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti

Taaskasutusorganisatsioon (edaspidi ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (edaspidi EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (edaspidi TVO).

Eesti Pandipakendi andmetel (24.03.2022) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Rapla vallas järgmistes asukohtades:

- Tamme pood, RRLeht AS, Tamme küla
- Raikküla kauplus, Rapla TÜ, Raikküla
- Rapla Maxima, Pandipakendi automatiseeritud käitlussüsteem OÜ, Rapla linn
- Ristiku kauplus, RRLeht AS, Rapla linn
- Rapla Rimi, Rimi Eesti Food AS, Rapla linn
- Jaama Konsum/E-Ehituskeskus, Rapla TÜ, Rapla linn
- Rapla Konsum, Rapla TÜ, Rapla linn
- Rapla Selver, Selver AS, Rapla linn
- Alu pood, RRLeht AS, Alu alevik
- Hagudi kauplus, Rapla TÜ, Hagudi küla
- Juuru kauplus, Rapla TÜ, Juuru alevik
- Kaiu kauplus, Rapla TÜ, Kaiu alevik

Rapla vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad (seisuga 14.04.2022) on esitatud tabelis 6. Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviia.ee> ja [valla kodulehel](#) (jäätmemajanduse rubriigis).

Tabel 6. Pakendikonteinerite paiknemine Rapla vallas (seisuga 14.04.2022)

Pakendi-organisatsioon	Objekti aadress	Jäätmete liik
EPR	Hagudi alevik, Hagudi kool	papp- ja paberpakend
EPR	Iira küla, Metsamajandi tee 6	papp- ja paberpakend
EPR	Juuru alevik, Muuseumi 13	klaaspakend
EPR	Juuru alevik, Staadioni 8	segapakend
EPR	Kabala küla, Jäätmejaama	segapakend
EPR	Kabala küla, Keskkonna	segapakend, klaaspakend, papp- ja paberpakend
EPR	Kabala küla, Tamme pood	segapakend
EPR	Kaiu alevik, Jäätmejaama	segapakend, klaaspakend
EPR	Kaiu alevik, Tehnika tn 2	segapakend
EPR	Kodila küla, Poe tn 1	segapakend
EPR	Koikse küla, 20242 Koikse-Jalase-Riidaku tee	segapakend
EPR	Kuimetsa küla, Risti kinnistu	segapakend, klaaspakend, papp- ja paberpakend
EPR	Kuimetsa küla, Vahastu tee 19	segapakend
EPR	Kuusiku alevik, Sarapiku 2	papp- ja paberpakend
EPR	Lõpemetsa küla, Polgu	segapakend
EPR	Mahtra küla, Seltsimaja	segapakend
EPR	Purku küla, Purku bussijaam	segapakend

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

EPR	Purku küla, Sääre	segapakend
EPR	Raikküla, Kapsamaa, A ja O kauplus	klaaspakend
EPR	Rapla linn, Hariduse tn 4	klaaspakend
EPR	Rapla linn, Kuusiku tee 10	segapakend, papp- ja paberpakend
EPR	Rapla linn, Lõuna tn 3	segapakend
EPR	Rapla linn, Metsapargi 4	papp- ja paberpakend
EPR	Rapla linn, Ööbiku tänav	segapakend
EPR	Rapla linn, Taara põik, Keskväljak	klaaspakend
EPR	Rapla linn, Tallinna mnt 43/Välja tn 4	papp- ja paberpakend
EPR	Rapla linn, Ülejõe 6	segapakend, papp- ja paberpakend
EPR	Rapla linn, Vesiroosi terviseпарк	papp- ja paberpakend
EPR	Rapla linn, Viljandi mnt 112	segapakend, klaaspakend
EPR	Raela küla, Hiie	segapakend
EPR	Uusküla, Sõnajala tn 3	papp- ja paberpakend
EPR	Vahastu küla, Einsemäe tee parkla	klaaspakend
EPR	Vahastu küla, Vahastu rahvamaja	papp- ja paberpakend
EPR	Valtu küla, Öökulli	papp- ja paberpakend
ETO	Hagudi alevik, Purila tee 1	segapakend
ETO	Hagudi küla, Jaama tn 5a	segapakend
ETO	Iira küla, Metsamajandi tee 6	segapakend
ETO	Järlepa küla, Keskuse 2 kauplus	segapakend, papp- ja paberpakend
ETO	Juuru alevik, Tallinna mnt 15, A ja O kauplus	segapakend
ETO	Kabala küla, Kabala kool	segapakend
ETO	Kabala küla, Kingu	segapakend, papp- ja paberpakend
ETO	Kaiu alevik, Leandri tee 1	segapakend
ETO	Kaiu alevik, Maisimäe tee 8/Keskuse	segapakend
ETO	Kuimetsa küla, Pääsusilma	segapakend
ETO	Kuusiku alevik, Sarapiku 2	segapakend
ETO	Oblu küla, Toome	segapakend
ETO	Raikküla, Kapsamaa, A ja O kauplus	segapakend
ETO	Raikküla, Kooli tee 4, Raikküla mõis	segapakend
ETO	Rapla linn, Kuusiku tee 10	segapakend
ETO	Rapla linn, Lepiku mänguväljak	segapakend
ETO	Rapla linn, Taara põik, Keskväljak	segapakend, papp- ja paberpakend
ETO	Rapla linn, Tallinna mnt 43/Välja tn 4	segapakend
ETO	Rapla linn, Vesiroosi terviseпарк	segapakend
ETO	Rapla linn, Viljandi mnt 112	segapakend, papp- ja paberpakend
ETO	Rapla linn, Viljandi mnt 17	segapakend
ETO	Rapla linn, Viljandi mnt 72, Magaziin	segapakend
ETO	Tolla küla, Miku	segapakend, papp- ja paberpakend
ETO	Suurekivi küla, Mõisasüdame	segapakend
ETO	Ülejõe küla, Mäepere jäätmejaam	papp- ja paberpakend

TVO	Alu alevik, Mäe tn 6	segapakend
TVO	Alu alevik, Pargi tn 3	segapakend, papp- ja paberpakend
TVO	Hagudi alevik, Purila tee 1	segapakend
TVO	Härgla küla, raamatukogu	segapakend
TVO	Jalase küla, Seltsimaja	segapakend
TVO	Karitsa küla, Loigu	segapakend
TVO	Kasvandu küla, Taga-Kangerma	segapakend
TVO	Keo küla, Keo bussipeatuse juures, Raikküla-Päärdu teerist (teemaal)	segapakend
TVO	Lipa küla, Koolimaja	segapakend
TVO	Maidla küla, Lehise	segapakend
TVO	Põlliku küla, Tehnika	segapakend
TVO	Põlma küla, Kõrtsi	segapakend
TVO	Purku küla, Purku koolimaja	segapakend
TVO	Rapla linn, 6692035 Mahlamäe tänav L1	segapakend
TVO	Rapla linn, Kuusiku tee 10	segapakend
TVO	Rapla linn, Metsapargi 4	segapakend
TVO	Rapla linn, Põllu tn 1	segapakend
TVO	Rapla linn, Tallinna mnt 43/Välja tn 4	segapakend
TVO	Rapla linn, Ülejõe 6	segapakend
TVO	Rapla linn, Vesiroosi tervisepark	segapakend
TVO	Toomja küla, Uuemaja	segapakend, papp- ja paberpakend
TVO	Uusküla, Sõnajala tn 3	segapakend
TVO	Vahastu küla, Vahastu rahvamaja	segapakend
TVO	Valtu küla, Öökulli	segapakend
TVO	Vana-Kaiu küla, Teisepere	segapakend
TVO	Vaopere küla, Rohula	segapakend

2022. aasta aprilli seisuga on pakendiettevõtjate andmetel Rapla vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud EPR-l 20 kogumiskohta segapakendile, millest 4 kogumiskohta on võimalik viia ka papp- ja paberpakendit ning 4 kogumiskohta klaaspakendit. Lisaks on paigaldatud valla erinevatesse piirkondadesse EPR-i poolt 9 papp- ja paberpakendile mõeldud kogumismahutit ning 5 klaaspakendile mõeldud kogumismahutit.

ETO-l on paigaldatud Rapla valla territooriumile 24 kogumiskohta segapakendile, millest 5 kogumiskohta on võimalik viia ka papp- ja paberpakendeid. Lisaks on paigaldatud ka Mäepere jäätmejaama papp- ja paberpakendi konteiner.

TVO-l paigaldatud Rapla valla territooriumile 26 kogumiskohta segapakendile, millest 2 kogumiskohta on võimalik viia ka papp- ja paberpakendeid.

Kõikidesse avalikesse pakendimahutitesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta. Pakendikotiteenust ehk tasuta tekkekohal pakendijäätmete üleandmisvõimalust Rapla valla territooriumil ei pakuta.

4.4 Biolagunevad jäätmed (sh kalmistujäätmed)

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastujäätmed ning

kodumajapidamises, jaemüügikohas, toidlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti keskmisena 31.74%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava alusel pidi biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 2020. aastaks olema 13%. Aastal 2018 oli ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 5%, mis jäi samale tasemele 2011. aasta baastasemega. Seega võib eeldada, et sihttasel aastaks 2020 ei saavutatud ning biojäätmete lahuskogumine ja kompostimine vajab jätkuvalt propageerimist.

Tabel 7. Biolagunevate jäätmete teke (sealhulgas kogutud) Rapla vallas aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2016		2017		2018		2019		2020	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 08	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	12.5	1.7	18.7	45.8	27.0	42.8	34.7	88.6	40.3	113.3
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.8	0.0	0.0	0.0

Riikliku jäätmetestatistika põhjal ei ole Rapla vallas praktiliselt üldse kogutud biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid, seevastu biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete teke on aasta aastalt tõusutrendis.

Tõenäoliselt on siiski Rapla vallas tekkivate biojäätmete kogus märgatavalt suurem, sest kodumajapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetestatistikas, samuti satub jätkuvalt suur osa majapidamiste biojäätmetest segaolmejäätmete hulka.

Segaolmejäätmete sekka sattuvate biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset kompostimist ja arvestada sellega, et juba alates 1. jaanuarist 2008 on haljastujäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Lisaks rakendub alates 2023. aasta 31. detsembrist biojäätmete kogumiskonteineri omamise kohustus majapidamistele, mil puudub tekkekohal kompostimise võimalus.

Kalmistutel tekkivad jäätmed sisaldavad samuti väga suures ulatuses biolagunevaid haljastujäätmeid. Rapla valla haldusterritooriumil asub neli kalmistut: Rapla, Vahastu, Juuru ning Juuru õigeusu kalmistu. Kalmistutel on eraldi konteinerid segaolmejäätmete tarbeks. Haljastujäätmeid kogutakse hunnikusse ning kompostitakse kohapeal. Rapla kalmistu juures asub eraldi haljastujäätmete kompostimiseks mõeldud plats.

4.4.1 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Rapla valla elanikel on võimalik biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid tasu eest üle anda Mäepere jäätmejaama. Eramajades kompostitakse haljastujäätmeid tavaliselt oma kinnistu piires. Biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid saavad üle anda korraldatud jäätmeveo raames alates 8 korteriga korterelamud (kui see osutub otstarbekaks, võib toimuda ka väiksema korterite

arvuga kinnistul) ja tootlustusasutused, mõningal määral toimub eramajades ka köögi- ja sööklajajäätmete kompostimist.

Rapla vallas kehtivad endise Rapla, Kaiu ja Juuru valla jäätmehoolduseeskirjad. Kehtivad jäätmehoolduseeskirjad sätestavad nõuded biolagunevate jäätmete liigiti kogumisele ja kompostimisele. Jäätmehoolduseeskirjade järgi võib väikemajapidamises tekkivaid biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid ning aia- ja haljastujäätmeid kompostida oma kinnistu piires. Seejuures tuleb arvestada, et lahtiselt kompostihunnikutes võib komposteerida üksnes biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid. Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kompostimine on lubatud ainult kinnistes kompostrites. Kompostihunnik peab asuma vähemalt 2 meetri kaugusel kinnistu piirist, kui naabrid ei lepi kokku teisiti. Komposti hulka on keelatud panna jäätmeid, mis takistavad komposteerumist.

4.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööde tegemiseks ei kasutata.

Riiklik eesmärk 2020. aastaks oli, et ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist oleks vähemalt 75%. Tegu on ühega vähestest riiklikest jäätmemajanduslikest eesmärkidest, mis on täidetud (2018. aastal oli näitaja 84%).

Rapla valla territooriumil on liigiti kogutud ehitusjäätmed viimasel viiel aastal kogu ehitusjäätmete tekkest moodustanud 90-99%. **Tegemist on väga hea näitajaga.** Ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajateks on eelkõige ettevõtted ning nende teke on aastate lõikes olnud üsna kõikuv. Aastane jäätmekogus on jäänud viimasel viiel aastal vahemikku 15 462–21 108 tonni.

2020. aastal tekkis Rapla vallas kokku 17 288 tonni ehitus- ja lammutusjäätmeid, millest taaskasutati 82% ehk 14 163 tonni. Lisaks transporditi valla territooriumile teistest omavalitsustest 2656 tonni ehitus- ja lammutusjäätmeid. Peamiseks transporditavaks jäätmeliigiks oli ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, mida loetakse ühtlasi ka ohtlikuks jäätmeiks. Saastunud pinnase taaskasutamisega (puhastamisega) tegeleb Rapla vallas AS Ragn-Sells.

Perioodil 2016–2020 asusid Rapla valla territooriumil järgmised ehitusjäätmete taaskasutuskohad - Tuuleveski 2 pinnasetäite koht (tegevuse lõpp 01.01.2022) ning Kuusiku pinnasetäitekoht (tegevuse lõpp 31.12.2022).

Alates 2020. aastast tuleb jäätmeseaduse kohaselt ehitus- ja lammutusjäätmeid taaskasutada vähemalt 70% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas. Samas ei ole antud nõuet võimalik hinnata kuivõrd jäätmetestatistika ei kajasta kui palju konkreetsest omavalitsuses tekkinud jäätmetest läks taaskasutusse teistes omavalitsustes.

Jäätmearuannete kohaselt Rapla vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjäätmete liigid ja kogused on toodud tabelis 8.

4.5.1 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Rapla valla elanikud saavad nii liigiti kogutud kui ehitus- ja lammutussegaprahti tasu eest üle anda Mäepere jäätmejaama. Lisaks on võimalik erinevatelt teenusepakkujatelt tellida ehituse perioodiks ehitusjäätmete konteinereid ja äravedu.

Vastavalt vallas kehtivatele jäätmehoolduseeskirjadele tuleb ehitusjäätmete valdajal rakendada kõiki tehnoloogilisi ja muid võimalusi ehitusjäätmete liikide kaupa kogumiseks tekkekohas ning korraldama jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist kooskõlastatult vallavalitsusega. Eraldi tuleb liigiti koguda puit, metall, mineraalsed jäätmek, raudbetoon- ja betoondetailid, asfalt, asbesti sisaldavad jäätmek ning saastunud pinnas ning sorteeritud materjalid tuleb üle anda taaskasutamiseks jäätmekäitlejale.

Ehitise lammutamiseks peab olema kehtivatele nõuetele vastav lammutusprojekt, kus peab olema ettenähtud ehitusjäätmek eraldi kogumine ja nende edasine suunamine.

Endise Rapla ja Juuru valla jäätmehoolduseeskirjades ei ole sätestatud nõudeid ohtlike ehitusjäätmek käitlemiseks. Endise Kaiu valla territooriumil kehtiva Kaiu valla jäätmehoolduseeskirja järgi tuleb ohtlikud ehitusjäätmek (v.a saastunud pinnas) koguda liikide kaupa nõuetele vastavatesse mahutitesse, mis on märgistatud vastavalt keskkonnaministri kehtestatud korrale. Asbesti sisaldavad jäätmek tuleb koguda erimärgistusega suletavatesse mahutitesse-konteineritesse, kottidesse või muusse pakendisse, et vältida asbesti ja –tolmu sattumist keskkonda ning tuleb kõrvaldada vastavat luba omavas jäätmekäitluskohas. Vedelad ohtlikud jäätmek (kasutuskõlbmatud värvid, lakid, liimid jne) ning nende jäägid tuleb säilitada suletud originaalpakendis või vastavalt märgistatud kindlalt suletavas mahutis. Ohtlikud ehitusjäätmek ja saastunud pinnas tuleb üle anda vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele ning ohtlike ehitusjäätmek valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jäätmek üleandmiseni vastavat luba omavale ettevõttele.

Tabel 8. Rapla vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmed aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2016		2017		2018		2019		2020	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	257.7	0.0	673.0	0.0	9268.5	0.1	3013.0	0.0	2102.3	1.9
17 02 01	Puit	51.9	0.0	16.7	0.0	100.14	7.02	181.54	6.64	332.71	105.1
17 02 02	Klaas	15.8	0.0	18.9	0.0	4.64	0.52	45.84	0.54	41.55	14.63
17 02 03	Plastid	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0	0	0	16.07	0
17 03	Bituumenitaolised segud	364.4	0.0	1071.9	0.4	85.5	0.0	9.7	0.0	0.0	0.8
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid, kaablid ja elektrijuhtmed)	522.7	2303.8	541.0	3601.8	545.0	4283.5	1849.3	2096.5	399.9	3513.9
17 05	Pinnas, kivid ja süvenduspinnas	12875.0	0.0	8512.9	0.7	5166.3	0.0	11386.9	0.0	9207.8	0.0
17 06	Asbesti sisaldavad isolatsiooni- ja ehitusmaterjalid	53.8	198.1	29.5	178.0	100.6	14.8	369.3	10.1	87.4	332.3
17 08 02	Kipsipõhised ehitusmaterjalid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 08 01*	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*	175.0	18.6	804.3	11.9	1473.0	3.8	2054.8	11.6	944.6	171.3
	Ohtlikud ehitusjätmed ¹¹	1.7	0.0	0.3	0.0	26.2	0.0	71.5	0.3	15.9	0.0

¹¹ Kõik tärniga (*) ehitus- ja lammutusjätmed (v.a asbesti sisaldavad ehitusjätmed)

4.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud tabelis 9. Ohtlike jäätmete teke on viimase viie aasta jooksul järk-järgult tõusnud. Jäätmestatistika alusel transporditakse Rapla valda suures mahus ohtlikke jäätmeid ning transporditud ohtlikud jäätmed taaskasutatakse. Ohtlike jäätmete taaskasutamisega tegeleb Rapla vallas peamiselt AS Ragn-Sells, kes teostab Mäepere käitluskohas saastunud pinnase puhastamist.

Kodumajapidamistes tekkivatele ohtlikele jäätmetele taaskasutust ei toimu ning need transporditakse Rapla valla haldusterritooriumilt välja.

Tabel 9. Rapla vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2016-2020 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2016	751.5	743.9	2467.0	711.3
2017	732.4	5649.0	2327.6	619.7
2018	889.3	2350.7	1756.9	637.8
2019	1405.4	1835.5	3694.1	1843.7
2020	2032.5	2931.1	3913.0	1353.6

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on

- 1) aegunud ravimid;
- 2) elavhõbeda kraadiklaasid;
- 3) kodukemikaalid;
- 4) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 5) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 6) väetised ja pestitsiidid;
- 7) rotimürk jm biotsiidid;
- 8) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 9) patareid ja akud.

Rapla vallas moodustavad 2020. aasta andmete alusel elanike ohtlikud jäätmed peamiselt romusõidukid, asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid ja pliiaakud. Seoses liigiti kogumise harjumuste paranemisega võib oodata ka edaspidiseks ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud tabelis 10. Vanaõli jäätmetest taaskasutatakse Rapla valla territooriumil täielikult õlipüünisejäätmed. Taaskasutamisega tegeleb AS Ragn-Sells, kes teostab Mäepere käitluskohas saastunud pinnase (sh õlipüünisejäätmete) puhastamist. Ülejäänud vanaõlijäätmetele vallas taaskasutust ei toimu ning need transporditakse valla territooriumilt välja edasiseks käitluseks.

Tabel 10. Rapla vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2016	2017	2018	2019	2020
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrideõlijäätmed	7.3	7.4	8.2	5.7	6.5
13 05	Õlipüünisejäätmed	2.1	3.0	1.8	24.3	32.5
13 07	Vedelkütusejäätmed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
13 08	Nimistus mujal nimetamata õlijäätmed	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0

4.6.1 Ohtlike jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Kodumajapidamistes tekkivaid ohtlikke jäätmeid on valla elanikel võimalik üle anda Mäepere jäätmejaama. Lisaks on Rapla Vallavalitsus korraldanud iga-aastaselt ohtlikele jäätmetele kogumisinge.

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

4.7 Probleemtooted

4.7.1 Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnohtlikke komponente, nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne. 2020. aastaks seatud riiklikuks eesmärgiks oli, et elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist ei tohi ületada 65%. Aastal 2018 oli tegelik tase 63%.

Elektroonikaromude teke Rapla vallas on aasta-aastalt üsna kõikuv ning ilma selge trendita.

Tabel 11. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Rapla vallas aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02; 20 01 35* ja 20 01 36	2016	2017	2018	2019	2020
Ettevõtted	15.2	3.9	23.6	60.3	1.0
Majapidamised	38.0	54.3	48.7	35.1	50.8

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu vastavalt paranevale kogumissüsteemile kui ka elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise

ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Käesoleval ajal saavad Rapla valla elanikud oma elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed tasuta ära anda MTÜ Ees-Ringlus kogumispunkti Mäepere jäätmejaamas. Lisaks asub elektroonikaromude kogumispunkt ka Valtu Kaubahoovis (Agrovaru platsil).

4.7.2 Patareid ja akud ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Patareide ja akude kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 07.08.2008 määrus nr 124 „Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsajad¹⁴“.

Eestis korraldab patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist nagu elektroonikajäätmete puhulgi MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus. Vanade akude ja patareide vastuvõtmise põhimõte seisneb selles, et tasuta on kohustatud vanu patareisid ja akusid vastu võtma kõik uusi müüvad kauplused. Rapla valla elanikel on võimalik patareisid viia kauplustes asuvatesse kogumiskastidesse ning Mäepere jäätmejaama.

Tabel 12. Patarei- ja akujäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Rapla vallas aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Patareid ja akud - 16 06; 20 01 33* ja 20 01 34	2016	2017	2018	2019	2020
Ettevõtted	3.1	7.0	6.7	44.9	14.0
Majapidamised	59.6	66.6	68.1	61.5	73.9

Eeltoodud tabelist nähtub, et nii majapidamistelt kui ettevõtetelt kogutud patarei- ja akujäätmete tekkekogused on kerges tõusutrendis.

4.7.3 Romusõidukid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtoodet on toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnale, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi EELIS) andmetel asuvad Rapla vallas järgmised autolammutuskojad ja vanametalli kogumispunktid (seisuga 19.08.2022):

- Jürna 2 vanametalli kokkuost, Rapla linn (Rauaspets OÜ);
- Tooma autolammutus, Alu alevik (Alu Motors OÜ);
- Raka romusõidukite käitluskoht, Raka küla (Japmaastur OÜ);
- Valtu kaubahoovi metallijäätmete kogumiskoht, Valtu küla (Feralmet OÜ);
- Rapla teenindusplats Mäepere jäätmejaamas, Ülejõe küla (Kuusakoski AS).

Tabelist 13 nähtub, et vastavalt riikliku jäätmetestatistika andmetele on romusõidukite kogumine Rapla valla eraisikutelt suurenenud, seevastu ettevõtetelt alates 2018. aastast langenud.

Tabel 13. Rapla vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (v.a 16 01 03)	2016	2017	2018	2019	2020
Ettevõtted	60.3	226.4	520.6	107.5	163.2
Majapidamised	224.4	74.1	978.6	571.8	1193.5

4.7.4 Vanarehvid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord".

Vanad autorehvid on võimalik tasuta ära anda rehviettevõtetesse. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehvinglus autorehvide kogumispunktides.

Rapla vallas asub 3 MTÜ Rehvingluse kogumispunkti järgmistes asukohtades:

- Agomer Rehvid OÜ, Rapla linn;
- Feralmet OÜ, Valtu küla;
- VIANOR Rapla (Rehvikeskus OÜ), Uusküla küla.

Tabel 14. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Rapla vallas aastatel 2016-2020 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Vanarehvid - 16 01 03	2016	2017	2018	2019	2020
Ettevõtted	90.9	128.6	44.8	0.3	93.4
Majapidamised	13.0	4.6	1.1	2.9	0.5

Riikliku jäätmetestatistika alusel on vanarehvide kogumine Rapla valla kodumajapidamistelt langemas ning aastased kogused on üsna väikesed. Ettevõtete jaotuses esineb kogumise osas ebastabiilsust. Tõenäoliselt on siiski majapidamistelt kogutud vanarehvide kogused suuremad, kuid need kajastatakse jäätmearuandluses neid vastuvõtivate ettevõtete all.

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt pigem tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

4.7.5 Põllumajandusplast ning selle kogumis- ja käitlussüsteem

Põllumajandusplast on põllumajanduses või aianduses kasutatav silopallikile, silokattekile, kiletunnel, kattevõrk ja plastnõör või samal otstarbel kasutatav muu kasutatav plast.

Rapla vallas on põllumajandusplasti kogutud peamiselt ettevõtetelt suurusjärgus 30-77 tonni aastas.

Põllumajandusplasti kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 15.02.2013 määrus nr 30 "Põllumajandusplastist tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamisenõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtsused".

Juba alates 1. jaanuarist 2013 on põllumajandusplasti tootja kohustatud tagasi võtma ja korraldama oma turule lastud põllumajandusplastist tekkinud jäätmete taaskasutamise ning tootja peab korraldama põllumajandusplasti jäätmete kogumise nii, et igas Eesti maakonnas oleks vähemalt üks kogumispunkt. Kõigis põllumajandusplasti müügikohtades peavad üleval olema teated, kuhu saab põllumajandusplasti jäätmeid tagastada. Rapla vallas kogutakse põllumajandusplasti Mäepere jäätmejaamas ning otse ettevõtete juurest.

4.8 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimasel viiel aastal on reoveesete koguteke olnud Rapla vallas üsna stabiilne. Lisaks Rapla vallas tekkivale reoveesettele transporditakse väga suures mahus reoveesetet valda ka teistest omavalitsustest. Suurem osa transporditud reoveesetest taaskasutatakse AS-i Ragn-Sells poolt Mäepere käitluskohas. Taaskasutamine seisneb reoveesete stabiliseerimises.

Tabel 15. Reoveesete (jäätmekoodiga 19 08) teke ja käitlus Rapla vallas 2016-2020 aastal. Allikas: Keskkonnaagentuur

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2016	651.7	1069.8	962.4	644.0
2017	717.9	2371.1	2382.1	714.0
2018	735.0	23441.4	21740.7	0.0
2019	668.3	35017.0	32228.5	197.0
2020	784.0	23344.6	23063.2	235.0

4.9 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Rapla valla territooriumil asub kolm perearstiteenust pakkuvat asutust, mis asuvad Juuru ja Kaiu alevikes ning Rapla linnas. Rapla linnas asub ka SA Raplamaa Haigla. Hambaraviteenust pakutakse Rapla linnas. Apteegid asuvad lisaks Rapla linnale ka Kaiu alevikus. Veterinaararsti teenuseid pakutakse Rapla linnas.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Perioodil 2016-2019 on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket olnud Rapla vallas vahemikus 2.6-5.5 tonni aastas. 2020. aastal suurenes jäätmete teket 19.2 tonnini, mis on tõenäoliselt seotud samal aastal alguse saanud koroonapandeemiaga. Perearsti teenust osutavatest asutustest antakse tekkinud meditsiinilised riskijäätmed üle jäätmekäitlejatele edasiseks käitlemiseks.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseega võib järgneviks kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleb samuti üle anda vastavat keskkonnakaitsete omavatele ettevõtetele. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haigla jäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel on Rapla vallas 18 02 koodiga jäätmeid tekkinud perioodil 2016–2020 vahemikus 0.003–0.088 tonni aastas.

4.10 Tööstusjäätmed

Rapla vallas olulise jäätmetekkega suurtööstused puuduvad, kuid olulise panuse Rapla valla jäätmetestatistikasse annab Mäepere käitluskoht, mida opereerib AS Ragn-Sells. Antud käitluskohas teostatakse nii Rapla vallast kui ka teistest omavalitsustest kogutud saastunud pinnase puhastamist ning olmereoveesette stabiliseerimist.

Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest ning vajadusel reguleeritakse ettevõtete jäätmekäitlust keskkonnalubadega.

4.11 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Rapla vallas esinevad jäätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt keskkonnaministri määrusele nr 28 tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 16. Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Rapla vallas

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu toimub ühe veopiirkonnana. Segaolmejäätmete üleandmine korraldatud jäätmeveoga on kohustuslik kõigile piirkonnas asuvatele jäätmevaldajatele.
	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Paber ja kartong	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmeveo raames kogumine on kohustuslik kortermajadele alates 8 korteriga.
	Avalikud paberi ja papi kogumiskonteinerid	Kui kinnistul puudub eraldi konteiner, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti, viies nimetatud jäätmed avalikku kogumiskonteinerisse või jäätmejaama. Rapla vallas on kokku 13 vanapaberi kogumiskonteinerit, mis asuvad Rapla linnas, Juuru ja Kaiu alevikes ning Hagudi, Järlepa, Põlliku, Purku, Raikküla, Tolla ja Vahastu külates.
	Jäätmejaam	Puhta paberi tasuta ja määrdunud paberi tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Plast	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Klaas	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

Metallid	Kokkuostupunktid	Jūrna 2 vanametalli kokkuost, Rapla linn (Rauaspets OÜ); Valtu kaubahoovi metallijäätmete kogumiskoht, Valtu küla (Feralmet OÜ); Rapla teenindusplats Mäepere jäätmejaamas, Ülejõe küla (Kuusakoski AS).
Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
	Kompostimine oma kinnistul	Eramajades toimub kohtkompostimine.
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Kohustuslik alates 8 korteriga korterelamule ning toitlustusasutustele. Alates 1.11.2023 muutub kohustuslikuks kõikidele jäätmevaldajatele, kellel puudub tekkekohal kompostimise võimalus.
	Kompostimine oma kinnistul	Eramajades toimub kohtkompostimine.
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad leitavad https://kuhuviaa.ee ja valla kodulehel .
	Jäätmejaam	Tasuta vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes.
Puit	Jäätmejaam	Töötlemata ja töödeldud puidu tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Tekstiil	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
Suurjäätmed	Jäätmejaam	Tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
		Jäätmeseaduse kohaselt peab üleandmisvõimalus olema 15 km kaugusel. Antud nõue ei ole täidetud.
Elektroonikaromud	Jäätmejaam	Tasuta vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas, kus asub MTÜ EES-Ringlus kogumispunkt.
	Kogumispunkt	Tasuta vastuvõtt Valtu Kaubahoovis (Agrovaru platsil).
Ravimijäätmed	Jäätmejaam	Tasuta vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
	Apteegid	Tasuta vastuvõtt apteekides.
Ohtlikud jäätmed	Jäätmejaam	Tasuta vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas. Eterniidi tasuline vastuvõtt Mäepere jäätmejaamas.
	Kogumisringid	Ohtlike jäätmete kogumisring üle kogu valla vähemalt üks kord aastas.

4.12 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Rapla vallas taaskasutatakse peamiselt saastunud pinnasejäätmeid ning olmereovee puhastusseteid, vähesel määral ka puidu-, plasti- ja ehitusjäätmeid. Samas suur osa vallas

tekkivaid jäätmeid transporditakse Rapla valla haldusterritooriumilt välja. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Rapla vallas paikneb 19 registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, mille ülevaade on esitatud tabelis 17.

Tabel 17. Rapla valla territooriumil registreeritud töötavad jäätmekäitluskohad 28.03.2022 seisuga. Allikas: Keskkonnaportaali

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK0900224	Raka romusõidukite käitluskoht	Japmaastur OÜ	Raka küla	Autolammutuskoda
JKK7000032	Valtu kaubahoovi metallijäätmete kogumiskoht	Feralmet OÜ	Valtu küla	Metallijäätmete käitluskoht
JKK7000127	Tubren Agro põllud Rapla vallas	Tubren Agro OÜ	Rapla vald	Bioloogiline töötlus
JKK7000040	Vaheladu Mäepere jäätmejaamas	Eesti Keskkonnateenused AS	Ülejõe küla	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK7000034	Rapla teenindusplats Mäepere jäätmejaamas	Kuusakoski AS	Ülejõe küla	Ohtlike jäätmete käitluskoht, Metallijäätmete käitluskoht, Elektroonikaromude käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK7000012	Mäepere käitluskoht	AS Ragn-Sells	Ülejõe küla	Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Bioloogiline töötlus
JKK7000033	Mäepere jäätmejaam	Raplamaa Jäätmekäitluskeskus, mittetulundusühing	Ülejõe küla	Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK7000133	Palamulla tee 1 lahustite käitluskoht	IWRM OÜ	Kodila küla	Ohtlike jäätmete käitluskoht
JKK7000087	Kuusiku pinnasetäite koht	Tubren OÜ	Orguse küla	Muu tegevus
JKK7000001	Tooma autolammutus	Alu Motors OÜ	Alu alevik	Metallijäätmete käitluskoht, Autolammutuskoda, Vanarehvide käitluskoht, Ohtlike jäätmete käitluskoht
JKK7000068	Härgla tee 2a jäätmekäitluskoht	Warmeston OÜ	Purila küla	Koospõletustehas, Bioloogiline töötlus
JKK7000010	Metsamajandi puidujäätmete käitluskoht	Priimo Mets OÜ	Iira küla	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

JKK7000069	Tallinna mnt 46 puidujäätmete käitluskoht	Arca Nova Element	Juuru alevik	Tavajäätmete käitluskoht, Koospõletustehas
JKK7000072	Järlepa ehitusprahi käitluskoht	SA-Works OÜ	Järlepa küla	Tavajäätmete käitluskoht, Sortimisliin, -tehas, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK7000013	Allika veisefarm	Raikküla Farmer OÜ	Raikküla küla	Vanarehvide käitluskoht, Bioloogiline töötus
JKK7000030	Jürna 2 vanametalli kokkuost	Rauaspets OÜ	Rapla linn	Metallijäätmete käitluskoht, Autolammutuskoda, Vanarehvide käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Muu tegevus
JKK7000064	Kastani 8 jäätmekäitluskoht	Projekt E AS	Rapla linn	Koospõletustehas
JKK7000019	Jaama 3 plastijäätmete käitluskoht	TRV Plast OÜ	Rapla linn	Tavajäätmete käitluskoht
JKK7000020	Viljandi mnt 72E plastijäätmete käitluskoht	Uniplast OÜ	Rapla linn	Tavajäätmete käitluskoht

4.13 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Rapla valla territooriumile jääb üks suletud tavajäätmetele mõeldud prügila, milleks on Mäepere prügila. Mäepere prügila suleti lihtsustatud korras 2001. aastal ning prügila sulgemisega ei kaasnenud Rapla Vallavalitsusele ega käitajale prügila järelhoolduse ja -seire kohustusi.

Rapla valla territooriumile jääb kolm jääkreostusobjekti, mille andmed on esitatud tabelis 18. Kõikidel jääkreostusobjektidel on jääkreostus suures osas likvideeritud.

Tabel 18. Jääkreostusobjektid Rapla valla territooriumil. Allikas: EELIS, 2022

Registrikood	Nimi	Tüüp	Staat	Kirjeldus	Asukoht
JRA0000060	Endine Rapla KEK (Raikküla) ABT	4. kate-gooria	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis.	Lipametsa küla
JRA0000125	Kaiu katlamaja masuudihoidla	5. kate-gooria	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	Jääkreostusobjekt asub elutsoonis.	Kaiu alevik
JRA0000008	Tiitsu bituumenibaas	4. kate-gooria	Jääkreostus suures osas likvideeritud	Maapinnalähedases põhjavees naftasaadused. Pinnas ja pinnakatte veekihid reostunud naftasaadustega. Kahes kohas, kokku umbes 8000 m ² suurusel	Ülejõe küla

				alal ületab nafta- saaduste ja PAH-ide sisaldus tööstusmaa piir- arve. Reostus (visuaalselt õline vesi) on liivades- ja kruusas põhjavee tasemest (valdavalt 1-2 m maapinnast) kuni sügavamal, keskmiselt kuni 5 m. Reostuskeha arvutuslik maht on 25 000-30 000 m³. Inimesel otsene kokkupuuteoht reos- tusega puudub, kuid reostunud on paari naabruses asuva maja- pidamise salvkaevu vesi.	
--	--	--	--	---	--

4.14 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Kohaliku omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist keskkonnaloa taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Jäätmevaldajate kohustus on järgida kohaliku omavalitsuse kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust. Korraldatud jäätmeveo ainuõiguse saanud jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest jäätmekäitluskohta.

Vastavalt pakendiseadusele on kohaliku omavalitsuse rolliks määrata oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning käsitleda oma jäätmekavas pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid. Pakendijäätmete kogumise ja äraveo eest vastutavad

taaskasutusorganisatsioonid. Koostöös kohaliku omavalitsusega on paigaldatud Rapla valla territooriumile konteinerid pakendite kogumiseks.

Probleemtoodete jäätmete kogumist korraldavad tootjavastutusorganisatsioonid.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud, omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud valla omandis olevatel aladel, jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Rapla valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve, toetuse taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Euroopa Liidu struktuurifondid jt), jäätmetekitajate makstav teenustasu, saastetasu. Fondidest toetatavad tegevused on reeglina sõltuvuses riiklikest jäätmemajanduse eesmärkidest. Samuti on võimalik jäätmete liigiti kogumise võrgu arendamisse kaasata tootjavastutusorganisatsioone. Alates 2019. aastast toetab riik jäätmehoolduse arendamist üksnes riiklike toetusprogrammide kaudu ning otsetoetus on kaotatud.

Valla territooriumil tegutsevad jäätmekäitlejad on kohustatud Keskkonnaameti väljastatud keskkonnakaitseloa alusel jäätmekäitlust korraldama vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida keskkonnakaitselubade taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada. Keskkonnaameti kaudu toimub ka jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud keskkonnakaitselubade nõuete järgimine.

4.14.1 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-le 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Rapla valla haldusterritooriumil kehtib üks jäätmeveopiirkond, mis jaguneb I (tiheasustus) ja II (hajaasustus) tasandiks ning jäätmeveopiirkonnas on korraldatud segaolmejäätmete, paberi- ja kartongijäätmete (kohustus alates 8 korteriga korterelamule) ning biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete (kohustus alates 8 korteriga korterelamule ja toitlustusasutustele) kogumine veopiirkonnas asumatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Jäätmete vedamise ainuõigus on perioodil 01.07.2019–31.10.2023 AS-l Eesti Keskkonnateenused.

Erandkorras vabastatakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäätmeseaduses ja jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimustel. Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Rapla valla jäätmevaldajate registri (2022. a aprilli seisuga) alusel on korraldatud jäätmeveoga liitunud umbes 4322 kinnistut, perioodiline/ajutine vabastus on 129-l, ühiskasutus toimub 278-l ja erandkorras vabastatud (min 11 kuud) on 120 kinnistut. Jäätmevaldajatest umbes 97.3% on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga.

5 Eelneva jäätmekava eesmärkide täitmise analüüs

Rapla vallas kehtis varasemalt Kohila valla ning Rapla valla ühine jäätmekava 2018–2022. Jäätmekava põhieesmärgid ja nende vastavus on välja toodud tabelis 19.

Kohila ja Rapla valla ühise jäätmekava põhieesmärkide seadmisel lähtuti eelmise perioodi jäätmekavas Kohila ja Rapla valla piirkonnast tervikuna. Selleks, et hinnata üksnes Rapla valla haldusterritooriumil sihttaseme täitmist, koostati käesoleva jäätmekava raames jäätmearuandluse infosüsteemi alusel eraldi veerg Rapla valla baastase 2017. Tegelik taseme (2020) hindamisel lähtuti samuti üksnes Rapla valla haldusterritooriumist. Tegelikku taset hinnatati 2020. aasta andmete alusel, kuna jäätmekava koostamise perioodil olid need kõige uuemad andmed.

Tabel 19. Kohila ning Rapla valla jäätmekava 2018-2022 põhieesmärkide sihttasemete täitmine

1 Parandada jäätmete liigiti kogumist ja ringlussevõttu					
Möödik	Kohila ja Rapla valla ühine baastase 2017*	Rapla valla baastase 2017**	Sihttase 2022	Tegelik tase 2020	Järeldus
Jäätmete taaskasutus	29%	24.5%	35%	70%	Taaskasutamine = taaskasutamine/(jäätmete koguteke + transport sisse). Eesmärk on täidetud
Biolagunevate jäätmete kogumine kogumissüsteemi kaudu	4%	8.4%	10%	18%	Kogumissüsteemi kaudu kogutud = liigiti kogutud/koguteke Koguteke - teoreetiliselt olmejäätmete hulgas olevad biolagunevad jäätmed (vastavalt SEI segaolmejäätmete koostise uuringule) + liigiti kogutud biolagunevad jäätmed Eesmärk on täidetud
Paberi ja kartongi kogumine kogumissüsteemi kaudu	30%	13.9%	35%	28.5%	Kogumissüsteemi kaudu kogutud = liigiti kogutud/koguteke Koguteke - teoreetiliselt olmejäätmete hulgas olevad paber ja kartong (vastavalt SEI segaolmejäätmete koostise uurin-gule) + liigiti kogutud paber ja kartong Eesmärk ei ole täidetud
2. Vähendada jäätmetest tulenevad keskkonnariskid ning sotsiaalsed negatiivset mõju (kasutusest väljalangenud hooned ning prügistamine)					

* Kohila ja Rapla valla baastase tervikuna (vastavalt Kohila ning Rapla valla ühises jäätmekavas 2018–2022 märgitule)

** Rapla valla baastase eraldi (arvutamisel lähtutud Jäätmearuandluse infosüsteemis kajastatud Rapla valla andmetest 2017. aastal)

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

Möödik	Kohila ja Rapla valla ühine baastase 2017	Rapla valla baastase 2017	Sihttase 2022	Tegelik tase 2020	Järeldus
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal	5%	24%	10%	47%	Ringlussevõtu arvutamisel on lähtutud, et kõik liigiti kogutud olmejäätmed on võetud maksimaalselt ringlusesse. Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal = liigiti kogutud olmejäätmed/koguteke Koguteke - olme + pakendijäätmete koguteke Eesmärk on täidetud
Pakendijäätmete taaskasutus	13%	36%	15%	22%	Pakendijäätmete taaskasutamine = taaskasutatud /(koguteke + transport sisse). Eesmärk on täidetud
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal	7%	8.4%	10%	18%	Ringlussevõtu arvutamisel on lähtutud, et kõik liigiti kogutud biolagunevad jäätmed on võetud maksimaalselt ringlusesse. Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal = liigiti kogutud/koguteke Koguteke - teoreetiliselt olmejäätmete hulgas olevad biolagunevad jäätmed (vastavalt SEI segaolmejäätmete koostise uuringule) + liigiti kogutud biolagunevad jäätmed Eesmärk on täidetud
Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist.	42%	31%	50%	82%	Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine = taaskasutamine/(ehitus- ja lammutusjäätmete koguteke + transport sisse). Eesmärk on täidetud.

Tabelis 20 on välja toodud Kohila ja Rapla valla ühises jäätmekavas 2018–2022 püstitatud eesmärkide täitmine Rapla valla haldusterritooriumil.

Tabel 20. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmine.

Tegevus		Elluviimine
Eesmärgid seoses Mäepere jäätmejaamaga		
1	Olmeelektroonika kogumine kogu piirkonnast (jäätme pressi hoone laiendus).	Eesmärk ei ole täidetud , kuna antud perioodil on puudunud vastav toetusmeede KIK poolt.
2	Jäätme pressi teenuse osutamise jätkamine jäätmeveo ettevõtetele.	Jäätme pressi teenuse osutamisega on jätkatud kogu jäätmekava perioodil. Eesmärk on täidetud.
3	Haljastujäätmete käitlusteenuse loomine kogu piirkonna haljastujäätmete kogumisplatside teenindamiseks.	Kogu piirkonna haljastujäätmeid kogutakse Mäepere jäätmejaamas, kus toimub nende käitlemine (segatakse ning antakse üle AS-i Ragn-Sells Mäepere käitluskohale edasiseks käitlemiseks). Eesmärk on täidetud.
Eesmärk seoses Kaiu ja Tamme keskkonnajaamadega		
4	Keskkonnajaamades tagatakse paber- ja kartongi, plastide, metallide, klaasi, biolagunevate aia- ja haljastujäätmete, pakendite, ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumine.	Kaiu keskkonnajaam suleti 2019. aastal ning Raikküla keskkonnajaam suleti 2021. aastal, kuna keskkonnajaamad ei vastanud jäätmeseadusest tulenevatele nõuetele. Kuni sulgemiseni võeti keskkonnajaamades vastu ohtlikke jäätmeid ning elektroonikajäätmeid. Eesmärk ei ole täidetud.
Eesmärgid seoses korraldatud jäätmeveoga		
5	Tagada kõigi jäätmevaldajate info olemasolu jäätmevaldajate registrites (31.12.2018).	Jäätmevaldajate registri haldamine toimub igapäevaselt ning andmeid muudetakse järjepidevalt vastavalt jäätmevaldajate tegelikule olukorrale. Eesmärk on täidetud.
6	Tagada 90% jäätmevaldajate hõlmatus korraldatud jäätmeveoga (31.12.2021).	Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud 97.3% jäätmevaldajatest. Eesmärk on täidetud.
7	Vabastada korraldatud jäätmeveost mitte enam kui kuni 2% jäätmevaldajatest ja sedagi vaid siis, kui jäätmevaldaja alaliselt ei kasuta kinnistut (31.12.2018).	Korraldatud jäätmeveost on 2022. aasta seisuga aastaringiselt vabastatud 2.8%. Eesmärk ei ole täidetud.
8	Tagada kõigi jäätmevaldajate osalemine liigiti kogumisel, kes on selleks oma asukoha või jäätmetekkekoha tüübi järgi kohustatud ning koguda läbi korraldatud jäätmeveo (31.12.2019): paber- ja kartong, biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed, biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (alates 2021).	Jäätmevaldajate osalemine liigiti kogumisel on tagatud. Alates 2016. aastast kogutakse korraldatud jäätmeveoga paberit ja kartongi ning biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid. Biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid korraldatud jäätmeveo raames ei koguta. Eesmärk on täidetud osaliselt.
Eesmärgid seoses jäätmejaamade ning kogumispunktidega		
9	Jätkata jäätmejaamade haldamise olemasolevat skeemi - kõigile korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldajatest elanikele on Mäepere jäätmejaama kasutamine soodustatud tingimustel või tasuta.	Rapla valla elanikele on Mäepere jäätmejaama kasutamine soodustatud tingimustel. Eesmärk on täidetud.
10	Arendada jäätmekogumispunktide teenuse kättesaadavust Kaiu alevikus ning Tamme külas nii, et need vastaksid jäätmejaama normidele (2022).	Kaiu keskkonnajaam suleti 2019. aastal ning Kabala keskkonnajaam 2021. aastal, kuna keskkonnajaamad ei vastanud jäätmeseadusest tulenevatele nõuetele. Eesmärk ei ole täidetud.

11	Arendada haljastujäätmete kogumise- ning käitlusvõimalusi (2021).	Haljastujäätmete kogumise- ja käitlusvõimaluse tagab Mäepere jäätmejaama juures asuv haljastujäätmete kogumispplats, kus jäätmed antakse edasiseks käitlemiseks AS-le Ragn-Sells, täiendavaid kogumisvõimalusi loodud pole. Eesmärk on täidetud osaliselt.
12	Vähendada isetekkelisi prügilaid (kraavid, metsaalused) läbi kogumispunktide avamisaegade ja teenindamise tingimuste informatsiooni levitamise: a) Probleemsete prügistuskohdade videovalve sisseseadmine, mis hõlmab endas kaamerate, salvestusseadmete, mullaazide ning valgustite soetamist; b) järelvalve ning korraldatud jäätmeveoga liitumise tagamine.	Mäepere jäätmejaam on avatud T-R 9-17, lisaks L 9-15. Seega on elanikel võimalik ka nädalavahetusel jäätmeid üle anda. Jäätmejaama info on leitav Rapla valla koduleheküljel. a) Perioodil 2018-2022 on paigaldatud 5 valvekaamerat avalike pakendimahutite juurde, kus on esinenud pidevat prügistamist; b) Korraldatud jäätmeveoga liitumise võimalus on tagatud kõikidele jäätmevaldajatele. Eesmärk on täidetud.
13	Tekstiilijäätmete (20 01 01, 20 01 11) kogumisvõrgustiku loomine (2022).	Tekstiilijäätmeid on võimalik üle anda Mäepere jäätmejaama. Korduskasutuseks mõeldud tekstiilesemete kogumispunkt asub Rapla linnas turuplatsi juures. Eesmärk on täidetud.
Eesmärgid seoses jäätmevaldajate teadlikkuse tõstmisega		
14	Parandada elanike teadlikkust jäätmete liigiti kogumisest: a) Kohila Keskkonnahariduskeskuse õppeprogrammide jätkumine igal aastal kõikides kooli-astemetes; b) Üldhariduskoolide õpilastele ekskursioonide korraldamine kohaliku jäätmejaama või jäätmekäitlus-tehastesse. Lisaks loengud koolides, lasteaedades; c) Vallavalitsuste kodulehtedele keskkonnavaldkonna alla prinditavad pdf-failid juhenditega kortermajadele ning suvilate kasutajatele; d) Pidev vallavalitsuste keskkonnavaldkonna kodulehekülgede kaasajastamine; e) Keskkonnastipendiumi konkurss koolinoortele erinevate jäätmete tekke ennetamisele ning taaskasutuse võimalustele suunatud lahendustele/uurimustöödele.	a) Ei hõlma Rapla valla haldusterritooriumit; b) Ekskursioone ja loenguid ei ole läbi viidud; c) Rapla valla koduleheküljel on olemas juhendid liigiti kogumiseks, pdf-faili allalaadimise võimalus puudub; d) Rapla valla koduleheküljel on ajakohane info keskkonnavaldkonna kohta; e) Keskkonnastipendiumi konkurssi ei ole korraldatud. Eesmärk on täidetud osaliselt.
15	Parandada ettevõtete teadlikkust jäätmete liigiti kogumisest a) jäätmevaldajate registri täiendamine ettevõtete tegevusalaga; b) Informatsiooni jagamine meili teel ning läbi ettevõtjate infoportaalide/meililistide jäätmete liigiti üleandmise kohustusest ning ohtlike jäätmete käitlemisest.	a) Jäätmevaldajate registrit ei ole täiendatud ettevõtete tegevusalaga; b) Kogu teavitustöö on toimunud üksnes läbi valla ajalehe. Eesmärk ei ole täidetud.
Eesmärgid seoses pakendijäätmete kogumisega		
16	Tagada normikohane pakendikogumisvõrgustik.	Pakendikogumisvõrgustik vastab pakendiseaduse nõuetele. Eesmärk on täidetud.

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

17	Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega viia läbi teavituskampaaniaid pakendite kogumisest.	Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega ei ole teavitustööd tehtud. Eesmärk ei ole täidetud.
18	Tagada heakord avalike pakendikonteinerite ümbruses.	Pakendikonteinerite ümbrusi koristatakse iga-nädalaselt, samas esineb endiselt valla elanike poolt kaebusi ületäitunud ja prügistatud konteineritest ja nende ümbrusest. Eesmärk täidetud osaliselt.
Eesmärgid seoses biolagunevate jäätmete kogumisega		
19	Läbi korraldatud jäätmeveo arendada köögi- ja sööklajajäätmete ning vanapaberi- ja papi kogumist nende tekkekohal.	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (alates 8 korteriga korterelamust ja toitlustusasutused) ning paber ja kartong (alates 8 korteriga korterelamust) on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga alates 2016. aastast. Eesmärk on täidetud.
20	Luaa haljastujäätmete esmane käitlemise võimekus piirkonnas - Mäepere jäätmejaamas, Juuru kalmistul ning Kaiu alevikus (2021).	Mäepere jäätmejaamas on haljastujäätmete kogumisplats; Kaiu alevikus asub haljastujäätmete kogumiseks betooniga piiratud ala; Juuru kalmistul kompostitakse aia- ja haljastujäätmeid hunnikus. Eesmärk on täidetud.
21	Viia läbi teavitusprogramme seoses biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete liigiti kogumisega. Selleks saadetakse teavitavat infot koostöös haldusettevõtetega.	Teavitusprogramme on tehtud läbi valla ajalehe. Eesmärk on täidetud.
22	Toetada kortermajade juurde liigiti kogumise otstarbel konteinerite soetamist ning jäätme-majade rajamist (2021).	Korteriühistud on rajanud jäätmemajasid Kohaliku omavalitsuse programmi (KOP) kaudu. Konteinerite soetamiseks ei ole saadud vastavat toetust (KIK biojäätmete kompostrite ja konteinerite soetamine). Eesmärk on täidetud osaliselt.
Eesmärgid seoses ehitusjäätmete kogumisega		
23	Luaa piirkonda juurde ehitusjäätmete äraandmise lahendusi - Kaiu kogumispunkt ning Tamme kogumispunkt.	Kaiu ja Kabala kogumispunktid suleti aastatel 2019 ja 2021, kuna ei vastanud jäätmeseadusest tulenevatele nõuetele. Eesmärk ei ole täidetud.
24	Parandada väikeettevõtete (ehitusettevõtted) teadlikkust ehitusjäätmete sortimisest ning üleandmisevõimalustest.	Väikeettevõtete teadlikkuse parandamiseks ei ole tegevusi rakendatud. Eesmärk ei ole täidetud.
Jäätmetest tulenevate keskkonnamõjude ning sotsiaalsete mõjude vähendamine		
25	Illegaalsete prügistuskohdade ennetamine ning koristamine.	Ennetamiseks lammutatakse maastikupilti kahjustatavaid hooneid, mis tõmbavad ligi prügistamist. Prügiladestuskohti (valla omandis olevatel aladel) koristatakse pidevalt ning koheselt nende avastamisel. Eramaade prügistuskohdade likvideerimiseks tehakse koostööd Keskkonnaametiga. Eesmärk on täidetud.
26	Maastikupilti kahjustatavate hoonete lammutamine.	Perioodil 2018-2022 on lammutatud järgnevaid maastikupilti kahjustatavaid hooneid ja varemeid: - Kolhoosiaegne väetiseladu Mägri kinnistu Raikkülas; - KÜ Põlluääre tee 7 Raikkülas; - Kaiu basseini; - Kuimetsa, Pargi 10, kaks hoonet;

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

		- Rapla, Kuusiku tee 7; - Juuru katlamaja. Eesmärk on täidetud.
27	Kasutuseta hoonetes ohtlike jäätmete (asbest) kõrvaldamine.	Ohtlikke jäätmeid on kõrvaldatud järgmistes kasutuseta olevates hoonetes: - Rapla, Kuusiku tee 7; - KÜ Põlluääre tee 7 Raikkülas; - Kuimetsa, Pargi tee 10, kaks hoonet. Eesmärk on täidetud.
Kohalike omavalitsuste koostöövõrgustikus osalemine		
28	Jäätmevaldkonna teadmiste parandamine ning Eesti kõikide omavalitsuste jäätmehoolduse kvaliteedi parandamine.	Jäätmevaldkonna teadmiste parandamiseks on Rapla valla keskkonnaspetsialist osalenud erinevatel Keskkonnaameti poolt läbiviidavatel koolitustel, mis aitab kaasa valla jäätmehoolduse kvaliteedi parandamisele. Eesmärk on täidetud.
29	Kohaliku omavalitsuse seisukohtade ning huvide esindamine jäätmevaldajate, riigi ning eraettevõtjate juures.	Ei ole rakendatud. Eesmärk ei ole täidetud.
30	Uute jäätmekäitluslahenduste loomise analüüs ning rajamine koostöös teiste kohalike omavalitsustega.	Koostöös teiste kohalike omavalitsustega uusi jäätmekäitluslahendusi Rapla valla territooriumile ei ole loodud. Eesmärk ei ole täidetud.
31	Riigi seadusloomes osalemine ning riigi jäätmekava eesmärkide täitmine.	Rapla valla jäätmehooldus (sh jäätmekava) on suunatud Riigi jäätmekavas sätestatud eesmärkide täitmisele ning eesmärkide täitmiseks tehakse tööd igapäevaselt. Seadusloomes osaletakse kaudselt. Eesmärk on täidetud.
32	Uute jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise võimaluste analüüs ning infotehnoloogiliste lahenduste loomine koostöös.	Kõik uued jäätmevaldajad registreeritakse jäätmevaldajate registris. Eesmärk on täidetud.
Jäätmehoolduse rahastamine		
33	Saastaja maksab põhimõtte rakendamine - võimalikult palju kaetakse olmejäätmete (v.a. pakendid) kogumise ning käitlusekulusid läbi teenustasude (korraldatud jäätmevedu).	Saastaja maksab põhimõtet rakendatakse läbi korraldatud jäätmeveo tasude. Eesmärk on täidetud.
34	Tootjavastutusorganisatsioonidega on pidevalt uuendatud lepingud, mis tagavad teenuse kättesaadavuse ning kõikide kulude katmise.	Lepinguid uuendatakse iga-aastaselt. Eesmärk on täidetud.
35	Riigipoolne panus kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduse arendamiseks suunatakse järelevalve ning teavitamise eelarveridadele.	Ei ole rakendatud. Eesmärk ei ole täidetud.
36	Vallavalitsus rahastab ning teostab järelevalvet omanikuta prügi koristamisel.	Vallavalitsus on perioodil 2018-2022 rahastanud 2021 aastal kolhoosiaegse väetiselao lammutamist Mügri kinnistul Raikkülas. Järelevalve teostamine on olnud pidev. Eesmärk on täidetud.
37	Investeeringuteks kasutatakse erinevaid allikaid - KIK, finantseerimisasutused, eraettevõtete osalus, omavahendid (MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskus).	Investeeringuteks on kasutatud KIK toetusmeetmeid. Eesmärk on täidetud osaliselt.

6 Jäätmetekke prognoos

Rapla valla rahvaarvu prognoosi aluseks on võetud andmed Statistikaameti andmebaasist¹², mis käsitleb prognoositavat rahvaarvu maakonnapõhiselt. Rapla valla rahvaarvu muutused aastate lõikes on tuletatud rahvastiku valdade vahelise jagunemise suhtarvu alusel. Statistikaameti andmete alusel jätkab Rapla valla elanikkond vähenemist 0.5-0.7% aastas.

Seoses elanike arvu vähenemisega võib oodata olmejäätmete reaalse tekkekoguse pidurdumist. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti kogumise paranemisele, mis omakorda vähendab segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti kogutud jäätmete kogust. Elanike arvu prognoosis lähtutakse elanike arvu vähenemisest 0.5-0.7% aastas ning jäätmetekke prognoosis lähtutakse, et perioodil 2023–2027 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ehk **212 kg/aastas**.

Perioodil 2016–2020 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud keskmiselt **85 kg/a**. Seoses liigiti kogumise harjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2% aastas elaniku kohta.

Perioodil 2016–2020 on ohtlike jäätmete kogus (v.a asbesti sisaldavad ehitusjäätmekogused ehk eterniit) elaniku kohta olnud keskmiselt **67 kg/a**. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021. a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate perspektiivsete jäätmete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Rapla vallas prognoositi perioodiks 2021–2025 kuni 71 tonni asbesti sisaldavate jäätmete teket, sellest edasi tulevikujäätmete kogust ei ole prognoositud. Seega on aastas keskmiselt oodata **14.2 tonni** eterniidijäätmeid. Prognoosis lähtutakse, et perioodil 2023–2027 on aastane keskmine ohtlike jäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ning sellele arvestatakse juurde proportsionaalselt tekkivad eterniidijäätmekogused.

Tabel 21. Prognoositavad jäätmekogused Rapla vallas

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Elanike arv	13 088	13 178	13 119	13 050	12 981	12 906
Olmejäätmete kogus (t)	2 779	2 798	2 785	2 771	2 756	2 740
Pakendijäätmete kogus (t)	1 130	1 138	1 133	1 127	1 121	1 115
Ohtlike jäätmete kogus (t)	895	901	897	893	888	883

¹² [Statistikaameti andmebaas](#): RV087: PROGNOOSITAV RAHVAARV AASTANI 2045 MAAKONNA JA VANUSRÜHMA JÄRGI (ALUSEKS 1. JAANUARI 2019 RAHVAARV).

7 Rapla valla jäätmehoolduse eesmärgid ja sihid 2023–2032

Rapla valla jäätmehoolduse eesmärkide seadmisel lähtutakse Euroopa Liidu ringmajanduse tegevuskava põhimõtetest, Euroopa Liidu ja Eesti õigusaktidest tulenevatest kohustustest, kehtiva ja kavandatava riigi jäätmekava eesmärkidest ning Rapla valla arengukavas toodud eesmärkidest ja olulisematest tegevussuundadest.

Rapla valla jäätmekava põhieesmärk tuleneb Rapla valla arengukava aastateks 2018–2025 seatud eesmärgist, milleks on: **Toimib nõuetele vastav jäätmekäitlussüsteem.**

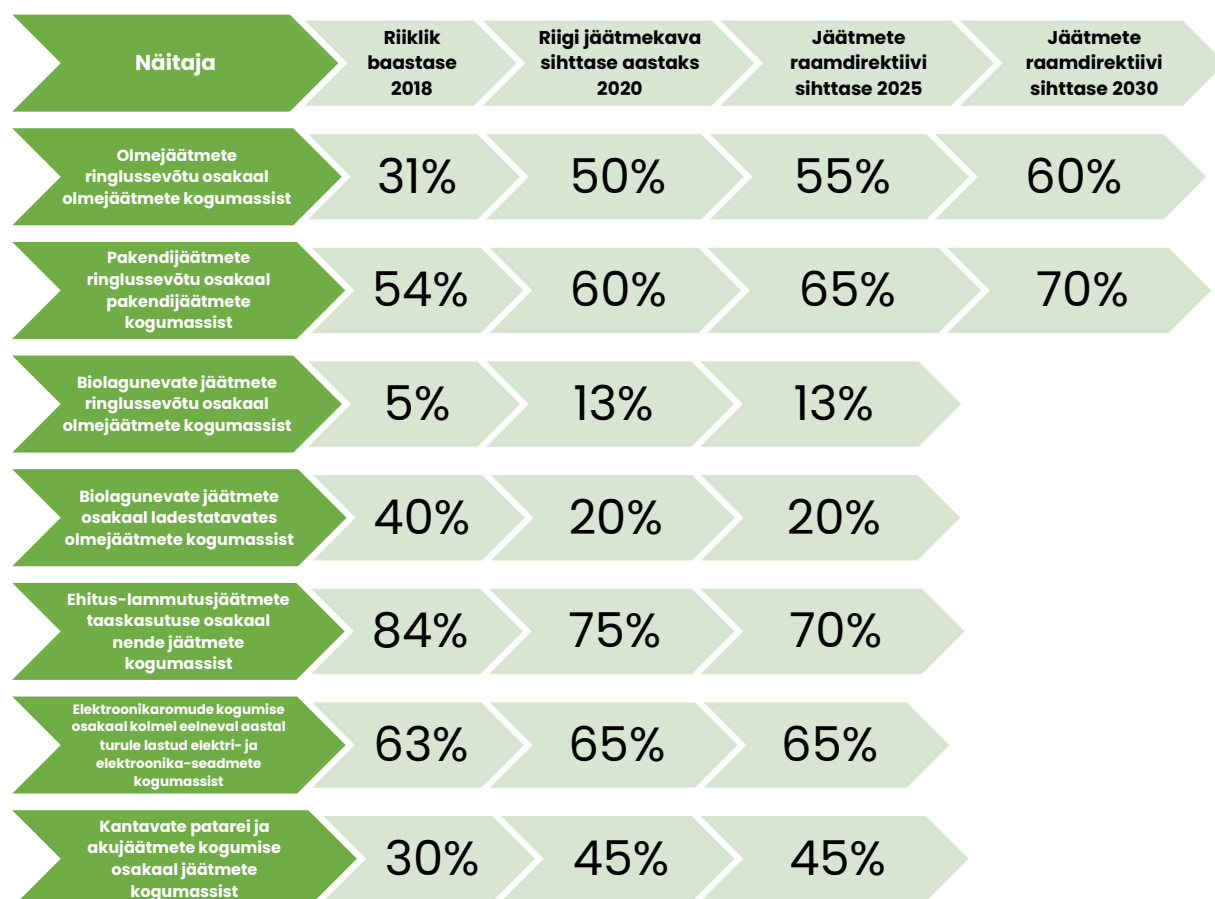
Käesoleva jäätmekavaga seatakse strateegilised eesmärgid selle täitmiseks. Strateegiliste eesmärkide määramisel on lähtutud pikaajalistest eesmärkidest (2023–2032), mis on järgmised:

- Jäätmetekke vältimise edendamine;
- Jäätmete liigiti kogumise ja ringlussevõtu edendamine;
- Ringmajanduse põhimõtete rakendamise toetamine;
- Keskkonnateadlikkuse pidev suurendamine ettevõtete ja elanike seas;
- Jäätmekäitlusala järelevalve tõhustamine.

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, kuid arvestades, et eesmärgid on seatud aastaks 2020, lähtutakse eesmärkide seadmisel Euroopa Liidu raamdirektiivis ja ringmajanduse paketi toodud eesmärkidest aastateks 2025 ja 2030.

Euroopa Liidu jäätmete raamdirektiiv näeb ette, et 2030. aastaks tuleb taaskasutada:

- 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja võimaluse korral muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid korduskasutuseks ettevalmistatuna ja ringlusse võetuna - **vähemalt 60% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;**
- 2) ehitus- ja lammutusjäätmeid, v.a sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõetuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – **vähemalt 70% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.**
- 3) Pakendijäätmeid ringlussevõetuna – **vähemalt 70% kogu pakendijäätmete massist**, sh on iga materjali ringlussevõtu sihtmäärad järgmised:
 - plast – 55%;
 - puit – 30%;
 - mustmetall – 80%;
 - alumiinium – 60%;
 - klaas – 75%;
 - paber ja kartong – 85%.

Joonis 5. Riigi jäätmekavast, EL jäätmete raamdirektiivist ja ringmajanduse paketist tulenevad eesmärgid

Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks on eeltoodud joonisel kajastatud jäätmete ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvude täitmine kodumajapidamistest pärit olmejäätmete osas. Samas ei ole riikliku jäätmetestatistika alusel võimalik analüüsida jäätmete ringlussevõtu määrasid kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil, vaid üksnes mil määral on omavalitsused jäätmeid liigiti kogunud. **Sellest tulenevalt on Rapla valla uute eesmärkide seadmisel asjakohane lähtuda põhimõttest, et ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvude saavutamise aluseks on jäätmete liigiti kogumine ja neile käitlustingimuste määramine.**

Tabelis 22 on välja toodud olulisemad mõõdikud (sh vahemõõdikud), mis iseloomustavad Rapla valla jäätmehoolduse eesmärkide täitmist perioodil 2023–2032.

Tabel 22. Rapla valla jäätmehoolduse eesmärkide täitmist iseloomustavad mõõdikud

Eesmärk	Mõõdik	Rapla valla baastase 2020	Rapla valla sihttase 2027	Rapla valla sihttase 2032
Olmejäätmete tekke vältimine ja vähendamine	Olmejäätmete tekkekogus ühe elaniku kohta (kg/a)	203 kg/a	200 kg/a	195 kg/a

Jäätmete liigiti kogumise, taaskasutamise ja ringlussevõtu edendamine	Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal olmejäätmete kogumassist ¹³	47%	57%	62%
	Liigiti kogutud biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete osakaal olmejäätmete kogumassist ¹⁴	7%	20%	35%
	Eriliigiliste pakendite osakaal kogu pakendijäätmetest	61%	70%	80%
	Liigiti kogutud tekstiilijäätmete osakaal olmejäätmete kogumassist	0.8%	1.5%	3%
	Liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjäätmete osakaal nende kogutekkest	94%	97%	100%

- Eurostati¹⁵ andmetel tekkis 2020. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 383 kg olmejäätmeid, Rapla valla elanik tekitas 2020. aastal keskmiselt 212 kg olmejäätmeid. **Rapla valla üheks olulisemaks eesmärgiks on vähendada ja vältida jäätmeteket, mille tulemusel olmejäätmete tekkekogus elaniku kohta langeb.**
- Üheks suurimaks väljakutseks Rapla vallale on **suurendada läbi tegevuskava liigiti kogutud olmejäätmete osakaalu** olmejäätmete kogumassist vähemalt Ringmajanduse paketi 2025. ja 2030. aastaks määratud olmejäätmete ringlussevõtu tasemeteni, milleks on 55% ja 60%. **Aastaks 2027 peab liigiti kogutud olmejäätmete osakaal olema vähemalt 57% ning aastaks 2032 vähemalt 62%.** Eesmärk on vajalik, kuna üksnes liigiti kogutud olmejäätmeid on võimalik uuesti ringlusse suunata.
- Teiseks suureks väljakutseks on majapidamistes tekkivate biolagunevate jäätmete ja eelkõige just toidujäätmete liigiti kogumise osakaalu suurendamine. Arvestades, et alates 2023. aasta lõpust muutub biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine kogumiskonteineriga kohustuslikuks kõigile, kellel puudub tekkekohal kompostimise võimalus, on Rapla vallal reaalne ootus, et **aastaks 2027 suudetakse liigiti kogutud toidujäätmete osakaalu suurendada vähemalt 20%-ni ning aastaks 2032 võiks see olla 35%.**
- Kuigi eri liiki pakendimaterjalide ringlussevõtu eest vastutavad eelkõige pakendiettevõtjad, omab kohalik omavalitsus koostöös taaskasutusorganisatsioonidega

¹³ Kõik olmejäätmed 20 koodiga + kõik pakendijäätmed 15 koodiga

¹⁴ Üksnes majapidamistelt kogutud

¹⁵ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

suurt rolli eriliigiliste pakendite kogumises. Sellest tulenevalt on mõistlik eesmärgistatud tegevuste kaudu **suurendada Rapla valla territooriumil eriliigiliste pakendite osakaalu kogu pakendijäätmete hulgast**, kuna materjalipõhisem kogumine annab suuremad võimalused pakendijäätmeid uuesti ringlusse suunata.

- Kuna alates 2025. aasta lõpust on omavalitsustel **kohustus tagada ka tekstiilijäätmete liigiti kogumine**, tuleb tekstiilijäätmete kogumissüsteemi osas teha pingutusi, et võimalikult vähe tekstiilijäätmeid satuks segaolmejäätmete hulka. Sellest tulenevalt loodetakse, et **aastaks 2027 suudetakse tekstiilijäätmeid liigiti koguda vähemalt 1.5% olmejäätmete kogumassist ja aastaks 2023 vähemalt 3% olmejäätmete kogumassist**.
- Alates 2020. aastast tuleb jäätmeseaduse kohaselt **ehitus- ja lammutusjäätmeid taaskasutada vähemalt 70% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas**. Samas ei ole antud nõuet võimalik hinnata kuivõrd jäätmetestatistika ei kajasta kui palju konkreetses omavalitsuses tekkinud jäätmetest läheb taaskasutusse teistes omavalitsustes. Sellest tulenevalt on asjakohane hinnata pigem **liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjäätmete osakaalu nende kogutekkest** (eeldusel, et kõik liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjäätmed lähevad taaskasutamiseks kas Rapla valla või mõne teise omavalitsuse territooriumil). **Aastaks 2032 soovitakse jõuda eesmärgini, kus kõik tekkivad ehitus- ja lammutusjäätmed on liigiti kogutud**.

8 Jäätmehoolduse arendamine

8.1 Jäätmetekke vältimine ja vähendamine

Jäätmekäitluse hierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras vältida jäätmeteket, sest jäätmetekke vältimine aitab tõhustada majanduse ressursikasutust ning vähendada loodusressursside kasutusest ja jäätmete käitlemisest tulenevat negatiivset mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Jäätmetekke vältimise ja vähendamise saavutamise aluseks on koostöö riigi, omavalitsuse, ettevõtete ja elanike vahel.

Rapla valla jäätmetekke vältimise ja vähendamise eesmärgi saavutamise meetmeteks on jäätmetekke vältimisele suunava teadlikkuse järjepidev tõstmine (mida käsitletakse põhjalikumalt ptk-s 8.5 „Teavituskampaaniad“) ning jäätmetekke vältimist soodustavad tegevused, millele aitavad omakorda kaasa toidujäätmete, prügistamise ja ladestamise vältimine ja vähendamine.

Üheks oluliseks jäätmetekke vältimist soodustavaks tegevuseks on koostöö jätkamine Uuskasutuskusega, kes perioodiliselt korraldab Rapla valla territooriumil korduskasutuseks sobilikele esemetele kogumisringe. Tegevusega on vajalik jätkata kogu jäätmekava perioodil 2023–2027. Lisaks tuleb kogumisvõrgustikku laiendada ka täiendavate kogumismahutitega. Täiendavad kogumismahutid tuleb paigutada vähemalt Rapla linna, Juuru ja Kaiu alevikku ning Raikküla külasse. Tegevus on kavandatud aastasse 2025.

Aastal 2020 oli Rapla vallas kogutud olmejäätmete kogus ühe elaniku kohta 203 kg. Keskkonnateadlikkuse suurendamise ja korduskasutuse edendamise tõttu loetakse **jäätmetekke vältimise ja vähendamise eesmärk täidetuks kui 2027. a on olmejäätmete tekkekogus elaniku kohta langenud vähemalt 200 kg/in.**

8.1.1 Toidujäätmete vältimine ja vähendamine

Vältides ja vähendades toiduraiskamist on võimalik vähendada toodetava toidu, kasutatava energia, vee, väetiste ja põllumajandusmaa hulka. Sellega kaasneb kokkuhoid mitte ainult nimetatud ressursidelt, aga ka toidu ja jäätmete transpordilt ning jäätmekäitluselt.

Toidujäätmete tekke uuringu¹⁶ andmetel moodustab toidukadu ehk inimtoiduna raisku läinud toit poole (50%) tekkivatest toidujäätmetest. Eesti kodumajapidamistes tekkivatest toidujäätmetest moodustab raisatud toit ehk toidukadu, mille teket on võimalik vältida 42%. Toitlustussektoris tekitavad toidujäätmeid 75% ulatuses toitlustusettevõtted (toidukao osakaal 66%), 22% ulatuses haridusasutuste sööklad (toidukao osakaal 79%) ning 3% tervishoiuasutused (toidukao osakaal 81%).

Rapla vallas tekkis 2020. aastal 154 tonni toidujäätmeid ehk biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid. Sellest 26% (40 tonni) moodustasid ettevõtetes tekkivad toidujäätmed ning 74% (114 tonni) majapidamistes tekkivad toidujäätmed. Tuginedes toidujäätme tekke uuringule moodustas 2020. aastal Rapla valla kodumajapidamistes tekkinud toidukadu ehk raisatud toit hinnanguliselt 48 tonni.

Rapla vallal on siiani puudunud eraldi tegevuskava toidujäätmete vältimiseks, kuna toidujäätmeid on käsitletud eelnevates jäätmekavades biojäätmete osana. Samas on Rapla valla

¹⁶ Piirsalu, E, Moora, H, Väli, K, Aro, K, Värnik, R, Lillemets, J, 2021. Toidujäätmete ja toidukao teke Eesti toidutarneahelas. SEI Tallinn.

vabatahtlikud panustanud mitmetesse toidujäätmete vältimise ja vähendamise tegevustesse. Näiteks avati 2022. aasta suvel MTÜ Hoov ja vabatahtlike koostöö tulemusel Rapla linnas esimene Rapla toiduringluskapp. Toiduringluskappi saavad nii eraisikud, toitlustusasutused, kauplejad kui tootjad pakkuda ja koguda toitu, mis muidu ära visataks. Oluline on toiduringluskappi perioodiliselt propageerida valla kodulehel, sotsiaalmeediakanalites ja ajalehes kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

2021. aastal loodi vabatahtlike algatusel Rapla maakonna elanikele sotsiaalmeediakanalisse Facebook toidujagamise grupp „Foodsharing Raplamaal“, kus elanikud saavad toitu omavahel jagada või vahetada. Aastal 2022 loodi juurde ka grupp „Rapla toiduringluskapp“, kuhu elanikud saavad jätta infot toiduringluskappi viidud toidu kohta. Vastavaid gruppe tuleb perioodiliselt propageerida valla kodulehel, sotsiaalmeediakanalites ja ajalehes kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Lisaks korraldab Rapla Vabakogudus toiduabi jagamist, kuhu saavad toiduannetusi teha nii eraisikud kui ettevõtjad. Toiduabi jagamist tuleb samuti perioodiliselt kajastada Rapla valla veebilehel, sotsiaalmeediakanalites ja ajalehes kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Vajalik on jätkata kõigi eelpool loetletud tegevustega kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Toidujäätmete vältimise ja vähendamise eesmärk loetakse täidetuks kui 2027. a on kodumajapidamiste toidukadu vähenenud vähemalt 20%.

8.1.2 Prügistamise vältimine, vähendamine ja koristamine

Prügistamise vältimiseks tuleks kasutada võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Rapla valla territooriumil on jätkuvalt mitmeid eraomanduses tühjana seisvaid lagunevaid hooned, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu, tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Vallal puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas saab vallavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine, märgukirjade saatmine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel. Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenud hoonetest tulenev prügistamise ja reostamise oht. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse. Tegevust on vajalik ellu viia kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Jätkuvalt on vajalikuks tegevuseks ka pidev omavalitsuste prügi mahapanekukohtade likvideerimine. Selleks on mõistlik 2023. aastal alustada ulaladestamise asukohtade kaardistamisega ning kaardistatud kohti tuleb perioodiliselt üle vaadata. Tegevus peab olema pidev kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Vajalik on jätkata ka talgute toetamise traditsiooni. Vallavalitsus toetab kogukonna talguid näiteks kottide ja kinnaste ning jäätmete äraveoga. Tegevust on vajalik jätkata kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Kuna Rapla vald ei piirne merega, ei käsitleta jäätmekavas eraldi tegevusi ja meetmeid mereprügi vältimiseks ja vähendamiseks. Samas nähakse ühe tegevusena ette Rapla valla levinumate supluskohtade juurde eriliigiliste jäätmete kogumismahutite paigaldamist. Tegevus on kavandatud aastasse 2024.

Prügistamise vähendamise ja koristamise eesmärk loetakse täidetuks kui aastaks 2027. a on Rapla vallas vähenenud maastikupilti kahjustatavate hoonete ja illegaalsete prügi

mahapanekukohtade arv ning avalikud supluskohad on varustatud eriliigilistele jäätmetele mõeldud kogumismahutitega.

8.1.3 Ladestamise vähendamise meetmed

Tulenevalt jäätmeseaduse § 42 lõike 3 punktist 13 peab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldama ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivate jäätmete ladestamise vähendamise saavutamise plaani ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid. Ladestamise vähendamisele aitab eeskätt kaasa jäätmete liigiti kogumise parandamine, mis vähendab ringlussevõtuks sobivate jäätmete sattumist segaolmejäätmete hulka, aga samas ka ühekordsete plasttoodete kasutamise vältimine, kuna üldjuhul suunatakse ühekordsed plastnõud kasutajate poolt segaolmejäätmete hulka. Sellest tulenevalt on oluline keelata Rapla valla avalikel üritustel serveerida toitu ja jooki ühekordselt kasutatavates plasti sisaldavates nõudes ning keelata kasutada ühekordselt kasutatavaid plasti sisaldavaid söögiriistu. Eelistada tuleb korduskasutatavaid nõusid ja söögiriistu või selle võimaluse puudumisel muid loodussõbralikke tooteid nagu näiteks bambus, papp ja suhkruroog. Sellega vähendatakse nii jäätmete teket, prügistamist kui ka prügilasse ladestamist. Tegevus on kavandatud 2023. aasta algusesse, mil jõustub uus jäätmehoolduseeskiri.

Teiseks oluliseks tegevuseks ladestamise vältimisel on rakendada Rapla valla haldusterritooriumil korraldatavatel avalikel üritustel eriliigiliste kogumismahutite nõue. Sellest tulenevalt tuleb avalikel üritustel tagada alati segaolme-, pakendi- ja biojäätmete lahuskogumine. Tegevus on kavandatud 2023. aasta algusesse, mil jõustub uus jäätmehoolduseeskiri.

Avalike ürituste korraldamiseks on asjakohane välja töötada ka keskkonnahoidlike ürituste läbiviimise juhend, kus tuuakse välja miinimumnõuded, mis on avaliku ürituse korraldajale kohustuslikud ning soovitusel, mis on rangelt soovitatavad. Juhendi koostamine on kavandatud perioodile 2024–2025. Keskkonnahoidlike ürituste juhendi koostamisse on asjakohane kaasata Rapla valla ürituste korraldajaid ning juhendi valmimisel tuleb läbi viia infopäev Rapla valla igaaastaste ürituste korraldajatele.

Lisaks on olmejäätmete prügilasse ladestamise vähendamiseks oluline panna rõhuasetus korraldatud jäätmeveo korraldamisele. Selleks tuleb järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamisel määrata hanke alusdokumentides kõikidele korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidele käitluskoht või -kohad, kuhu need edasivedamiseks toimetatakse, sealhulgas peavad need sisaldama teavet korduskasutuseks ettevalmistamise kohtadest. Vajadusel korraldatakse käitluskohtade määramiseks enne korraldatud jäätmeveo teenuse kontsessiooni andmise hanget eraldi käitluskohtade hange riigihangete seaduse tähenduses. Hangete korraldamine on kavandatud 2023. aasta I poolaastasse.

Jäätmete ladestamise vähendamine on saavutatav eeskätt läbi liigiti kogumise, mis vähendab segaolmejäätmete kogust. Sellest tulenevalt loetakse eesmärk täidetuks kui aastaks 2027 on suurenenud liigiti kogutud olmejäätmete osakaal olmejäätmete kogumassist vähemalt 57%-le, sh on kõik liigiti kogutud jäätmed suunatud ringlusesse.

8.2 Jäätmete liigiti kogumise, taaskasutamise ja ringlussevõtu edendamine

Jäätmete liigiti kogumisel on oluline roll ka mahutite disainil. Üha enam võetakse erinevates omavalitsustes kasutusele süvakogumismahuteid (maa-alused jäätmemahutid), mis säästavad oluliselt rohkem ruumi. Mahutite välimus on esteetiline ja kuna nende mahutavus on võrreldes tavamahutitega oluliselt suurem, siis hoitakse kokku ka veokuludelt.

Rapla valla eesmärgiks on perioodil 2023–2027 järk-järgult välja vahetada avalikud pakendite ja vanapaberite konteinerid süvakogumismahutite vastu. Seejuures soovitakse liigiti kogumise soodustamiseks kasutada süvakogumismahutitel erivärvilisi etikette: vanapaber ning paber- ja papp-pakendid sinise etiketiga, klaaspakend rohelise etiketiga ning segapakend kollase etiketiga.

Lisaks eelistab Rapla vald vastavalt uutele koostatavatele detailplaneeringutele ka uute kortermajade jäätmemahutitena näha süvakogumismahuteid.

8.2.1 Biojäätmed

Liigiti kogutud biojäätmed (nii köögi- ja sööklajajäätmed kui aia- ja haljastujäätmed) tuleb kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale. Lokaalset kompostimist tuleb propageerida eramute ja väiksemate korterelamute juures. Võimalusel tuleb soodustada eramajapidamistele ka kompostrite ja/või biojäätmete konteinerite soetamist. Tegevus on kavandatud perioodile 2023–2025.

Ilma kompostimisvõimaluseta kinnistute biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete vastuvõttu ja ringlusse suunamist tuleb jätkata korraldatud jätmeveo raames ning alates 01.11.2023. a (mil algab uus korraldatud jätmeveo veoperiood) peab biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumine olema korraldatud kõikidelt kinnistutelt, kus biojäätmete tekkekohal kompostimine ei ole võimalik või seda ei soovita muul põhjusel teha. Aia- ja haljastujäätmed hõlmatakse korraldatud jätmeveoga viisil, mis võimaldab elanikel kevad-sügisel perioodil aia- ja haljastujäätmetest vabaneda ettetellimise teel.

Biolagunevate kalmistujäätmete kogumist tuleb jätkata kogu jäätmekava perioodil 2023–2027 Rapla kalmistu juures asuval kogumisplatsil.

Biojäätmete liigiti kogumise, käitlemise ja ringlusse suunamise eesmärk loetakse täidetuks kui liigiti kogutud biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete osakaal olmejäätmete (sh pakendijäätmete) kogumassist moodustab aastaks 2027 vähemalt 20%.

8.2.2 Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava

Olemasolevate pakendijäätmete kogumise mahutite andmed (seisuga 22.04.2022), mis sisaldavad asukohta, mahutitesse kogutavat jäätmeliiki ning vastutavat taaskasutusorganisatsiooni on välja toodud jäätmekava ptk-s 4.3.1 „Pakendijäätmete kogumise- ja käitlussüsteem“.

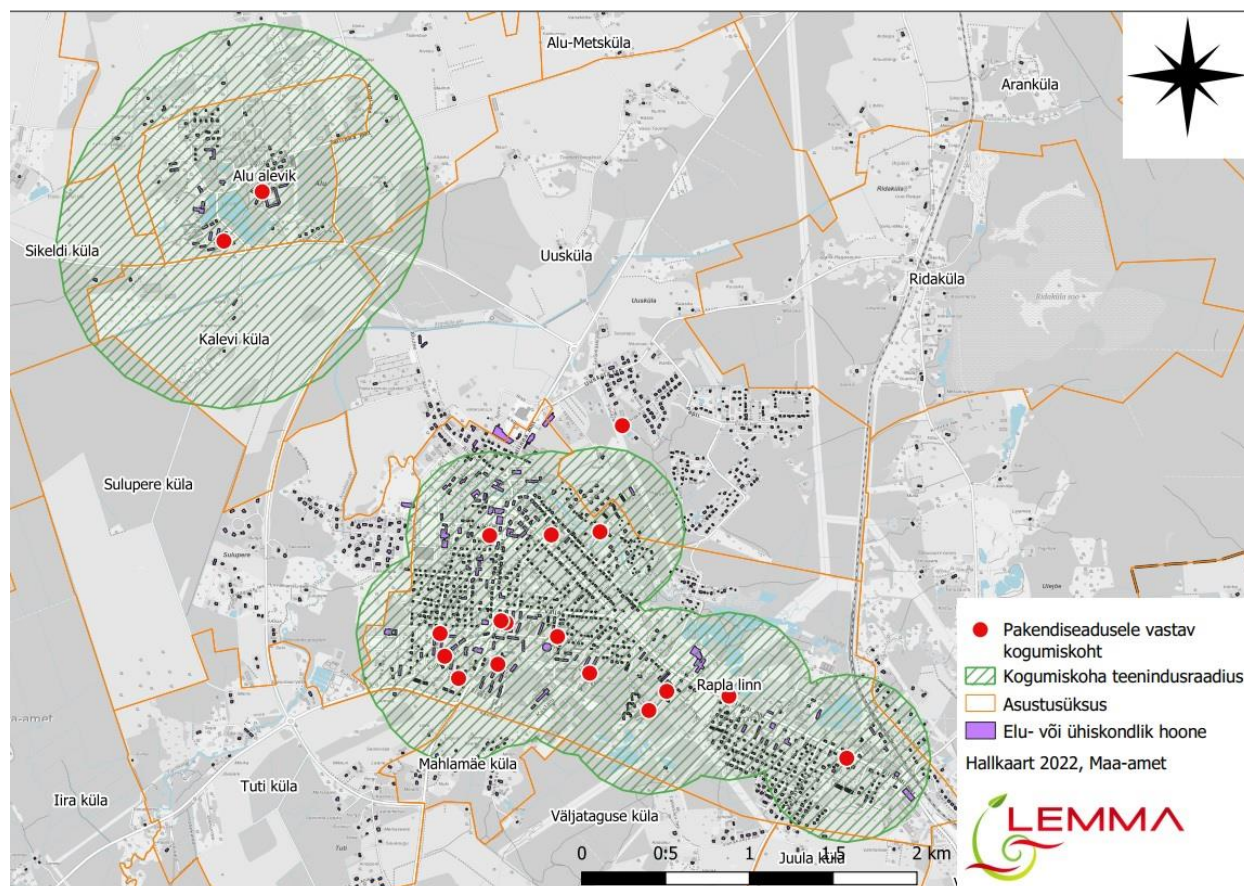
Pakendijäätmete prognoositavad kogused perioodil 2023–2027 on esitatud peatükis 6 „Jäätmetekke prognoos“.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus **iga** taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühjendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Rapla vallas on asustustihedus üle 1000 elaniku km² kohta **Rapla linnas**, kus peab asuma **vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses**. Asustustihedus üle 500 elaniku km² kohta on **Alu alevikus** ning seal peab asuma **vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses**.

Joonis 6. Pakendikonteinerite avalikud kogumiskohad Rapla linnas ja Alu alevikus

Joonisel 6 on välja toodud pakendiseadusele vastavad¹⁷ avalikud kogumiskohad Rapla linnas ja Alu alevikus. Jooniselt nähtub, et Alu alevikus on avaliku kogumiskoha kauguse nõue täielikult tagatud. Ka valdavas osas Rapla linnas on kogumiskoha kauguse nõue täidetud, v.a kirde-, kagu- ja põhjaservas asuvate üksikute eluhoonete suhtes. Kirdeservas ei ulatu pakendikonteinerite teenindusraadius Heina ja Lille tänavate piirkonda, kaguservas on teenindusraadius katmata Saare tänaval, Kuuse tänaval, osaliselt Telliskivi tänaval ja Väljataguse teel ning linna põhjaosas on katmata osaliselt Alu tee, Suve tänav, Kevade tänav ja Loo tänav piirkond. Arvestades pakendiseadusele vastavatele avalikele kogumiskohtadele juurde ka need kogumiskohad, kuhu on võimalik viia ühte kindlat liiki pakendeid, on kogumiskohtade arv Rapla linna territooriumil piisav ning täiendava kogumiskoha loomine ei ole ilmtingimata vajalik. Järgnevalt on välja toodud lahendused teenindusraadiusega katmata alade katmiseks:

¹⁷ Pakendiseaduse § 17¹ lõike 5 alusel peab igas avalikus pakendite kogumiskohas olema tagatud kõigi pakendimaterjali liikide kogumine.

- olemasolevate avalike kogumiskohtade ümberpaigutamine viisil, kus avalike pakendite kogumiskohtade teenindusraadius katab kogu Rapla linna territooriumil asuvate jäätmevaldajate vajadused;
- täiendavate kogumiskohtade lisamine näiteks Jaama Konsum/Ehituskeskus territooriumile, Heina ja Kaasiku tänava ristumiskoha lähedusse ning Alu tee ja Sauna tänava ristumiskohal olevale parkla-alale;
- uue korraldatud jäätmeveo perioodiga võimaldada pakendijäätmete tekkekohalt kogumine kõigile jäätmevaldajatele tasuta teenusena.

Hõredama asustusega piirkondades, kus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril, peab asuma igal taaskasutusorganisatsioonil **vähemalt üks kogumiskoht 500 elaniku kohta**.

Jättes välja Rapla linna ja Alu aleviku, peab ülejäänud vallas igal taaskasutusorganisatsioonil kokku olema **15 kogumiskohta**. Taaskasutusorganisatsioonide andmetel on Rapla vallas väljaspool Rapla linna ja Alu alevikku avalikke pakendite kogumiskohti EPR-I 15, ETO-I 16 ja TVO-I 17. **Seega on kogumiskohtade nõue täidetud kõikidel taaskasutusorganisatsioonidel.**

Paigutuslikult on pakendikonteinerite paiknemine võrdlemisi hea katvusega – kõigis suuremates asumites on eriliigiliste pakendite üleandmise võimalus olemas ning kogumiskohtades on kogumismahuteid kombineeritud erinevatele taaskasutusorganisatsioonidele kuuluvate eriliigiliste kogumiskonteineritega. Kuna pakendite tekkekohalt kogumist taaskasutusorganisatsioonide poolt Rapla vallas ei pakuta, tuleb kokkuleppel taaskasutusorganisatsioonidega pakendijäätmed liita järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo teenusega, mis rakendub 01.01.2023.

Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite liigiti kogumise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Pakendijäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks, kui 2027. a vastab avalik pakendivõrk jäätmevaldajate vajadusele ja pakendiseaduse nõuetele ning eriliigiliste pakendite osakaal kogu pakendijäätmete tekkest moodustab vähemalt 70%.

8.2.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Elektroonikaromude ja ohtlike jäätmete kogumist tuleb jätkata Mäepere jäätmejaamas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027. Lisaks kavandatakse elektroonikaromude ja ohtlike jäätmete kogumine hõlmata järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo teenusega, mis rakendub alates 01.11.2023.

Ohtlike jäätmete hulgas on jätkuvalt probleemiks ka asbesti sisaldavate ehitusjäätmete ehk eterniidi teke. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021. a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate toodete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Rapla vallas prognoositi perioodiks 2021–2025 kuni 73 tonni asbesti sisaldavate jäätmete teket. Varasemalt on Rapla vallas kogutud eterniiti KIK-i toetustega aastatel 2016, 2017 ja 2020. Kogumine on toimunud eelregistreerimise teel jäätmejaama territooriumil. Vähendamaks ohtliku eterniidi ebaseaduslikku käitlemist (matmist, metsa viimist jms) on vajalik jätkata eterniidi kogumist Mäepere jäätmejaama territooriumil tasuta (näiteks KIK-i toetusega) või mõistliku tasu eest võimalusel üks kord aastas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Elektroonikaromude ja ohtlike jäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2027. a säilib vähemalt praegune kogumisvõrgustik ning on tagatud eterniidijäätmete tasuta või mõistliku tasu eest kogumine valla elanikelt.

8.2.4 Suurjäätmed

Suurjäätmete kogumist tuleb jätkata Mäepere jäätmejaamas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Kuna jäätmejaamas kogumisega ei tagata suurjäätmete kogumiskoha kauguse nõue (jäätmevaldajast 15 km) valla ida- ja läänepoolsetel äärealadel, tuleb suurjäätmed hõlmata järgmise perioodi korraldatud jäätmeveoga üle kogu valla territooriumi. Uus veoperiood rakendub 01.11.2023.

Suurjäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2027. a säilib praegune kogumisvõrgustik ning suurjäätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga üle kogu valla territooriumi.

8.2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumiseks uusi meetmeid ette ei nähta. Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumist (k.a liigiti kogumist) tuleb jätkata Mäepere jäätmejaamas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Lisaks ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise võimaldamisele on kohalikul omavalitsusel oluline roll ka teostada järelevalvet ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumisele ja käitlemisele. Sellest tulenevalt on oluline rakendada valla territooriumil nõuet, et ehitus- ja lammutusjäätmete valdaja on kohustatud säilitama kahe aasta jooksul või kuni kasutusloa saamiseni dokumendid, mis tõendavad jäätmete nõuetekohast kogumist, käitlemist või üleandmist jäätmekäitlejale ning esitama need dokumendid ja/või vastava lepingu vallavalitsuse ametniku nõudel kontrollimiseks ja järelevalve teostamiseks. Antud nõue tuleb lisada ka valla jäätmehoolduseeskirja, mis eeldatavasti kehtestatakse 2023. aasta alguseks. Vald peab järjepidevalt teostama järelevalvet ehitusjäätmete käitlemise nõuete osas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2027. a säilib praegune kogumisvõrgustik ning on teostatud pidevat järelevalvet kogumise ja käitlemise osas.

8.2.6 Tekstiilijäätmed

Kuna alates 31.12.2025. a tuleb omavalitsustel tagada tekstiilijäätmete liigiti kogumine, tuleb tekstiilijäätmete kogumist jätkata Mäepere jäätmejaamas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Täiendavalt kavandatakse tekstiilijäätmete kogumine hõlmata järgmise perioodi korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil. Uus veoperiood rakendub 01.11.2023.

Tekstiilijäätmete liigiti kogumise ja käitlemise eesmärk loetakse täidetuks kui 2027. a säilib praegune kogumisvõrgustik ning tekstiilijäätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil.

8.2.7 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Tabelis 23 on esitatud koondandmed keskkonnaministri määrmuses nr 28 määratud jäätmeliikide liigiti kogumise arendamise kohta.

Tabel 23. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Rapla vallas

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine kogu valla territooriumil.	Pidev tegevus 2023–2027
	Kogumise jätkamine avalike vanapaberi mahutite kaudu. Vajadusel tuleb mahuteid juurde paigutada vastavalt jäätmevaldajate harjumustele ja soovidele.	Pidev tegevus 2023–2027
	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Metallid (20 01 40)	Vastuvõtu jätkamine vähemalt Mäepere jäätmejaamas koostöös AS-ga Kuusakoski.	Pidev tegevus 2023–2027
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (ettetellimisel).	Alates 01.11.2023
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja kortermajades, kus see on võimalik.	Pidev tegevus 2023–2027
	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine (alates uuest veoperioodist ehk 01.11.2023 kohustuslik kõigile jäätmevaldajatele, kellel puudub kohtkompostimise võimalus või tahe).	Pidev tegevus 2023–2027
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja väikestes kortermajades (sh kompostrite ja konteinerite soetamise soodustamine)	Pidev tegevus 2023–2027
	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04),	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (segapakend ja klaaspakend).	Alates 01.11.2023

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;	Vastuvõtu jätkamine avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite arvu, suuruse, kogumismahutite liikide ja paiknemise optimeerimine. Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete liigiti kogumise vajadusest ja võimalustest.	Pidev tegevus 2023–2027 Pidev tegevus 2023–2027
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2023–2027
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas. Korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (ettetellimisel). Korduskasutuseks sobilike tekstiilide kogumise jätkamine Rapla linnas asuva kogumismahuti kaudu ja koostöös Uuskasutuskusega kogumisringidega.	Pidev tegevus 2023–2027 Alates 01.11.2023 Pidev tegevus 2023–2027
Suurjäätmed (20 03 07)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (ettetellimisel). Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas.	Alates 01.11.2023 Pidev tegevus 2023–2027
Probleemtoodete jäätmed (02 01 04, 20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas, kus asub MTÜ EES-Ringlus kogumispunkt. Elektroonikaromude korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (ettetellimisel). Elektroonikaromude tasuta vastuvõtu jätkamine Valtu Kaubahoovis (Agrovaru platsil). Põllumajandusplasti kogumine põllumajandusplasti müügikohtades ja vastava teabe kajastamine müügikohtades.	Pidev tegevus 2023–2027 Alates 01.11.2023 Pidev tegevus 2023–2027 Pidev tegevus 2022–2027
Ravimijäätmed (20 01 32, 20 01 31*, 20 01 95*, 20 01 96*, 20 01 97*, 20 01 98*)	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas. Vastuvõtu jätkamine apteekides.	Pidev tegevus 2023–2027 Pidev tegevus 2023–2027
Ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed ning olmes tekkinud ohtlikke	Vastuvõtu jätkamine Mäepere jäätmejaamas	Pidev tegevus 2023–2027

aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise võimaldamine kogu valla territooriumil (ettetellimisel).	Alates 01.11.2023
	Eterniidijäätmete kogumise jätkamine Mäepere jäätmejaama territooriumil tasuta (näiteks KIK toetusega) või mõistliku tasu eest võimalusel üks kord aastas.	Pidev tegevus 2023–2027

Juhul, kui mõne eelnimetatud jäätmeliigi osas tekib vajadus täiendava kogumise osas, siis kaalub vallavalitsus kogumisringide korraldamist, täiendavate jäätmeliikide hõlmamist korraldatud jäätmeveoga või jäätmejaamas sortimendi laiendamist.

Käesoleval ajal on Rapla vald korraldanud kõikide jäätmeseaduse reguleerimisalasse kuuluvate jäätmeliikide eraldi kogumise kogu valla haldusterritooriumil ning erandeid jäätmeseaduse § 31 lõike 6 alusel ei tehta ega kavandata teha ka järgmise perioodi jooksul.

8.3 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas käesoleval ajal rakendatud ning jäätmete vedamise ainuõigus on perioodil 01.07.2019–31.10.2023 AS-l Eesti Keskkonnateenused.

Uue veoperioodi konkursiga määratakse kõikidele korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikidele käitluskoht või -kohad, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasivedamiseks toimetada, sealhulgas sisaldavad need teavet korduskasutuseks ettevalmistamise kohtadest. Vajadusel korraldatakse käitluskohtade määramiseks enne korraldatud jäätmeveo teenuse kontsessiooni andmise riigihanget eraldi käitluskohtade hange riigihangete seaduse tähenduses. Hanke/hangete korraldamine on kavandatud 2023. aasta I poolaastasse ning uus veoperiood rakendub 01.11.2023.

Uue korraldatud jäätmeveo hankega jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejäätmed, paber- ja kartong ning biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed. Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete puhul kaotatakse seni kehtinud künniskogus, mis tähendab, et biojäätmete kogumine hõlmatakse kõikidelt kinnistutelt, kus puudub tekkekohal kompostimise võimalus. Lisaks liidetakse esmakordselt korraldatud jäätmeveoga biolagunevad aia- ja haljastujäätmed, segapakendijäätmed, klaaspakendijäätmed, suurjäätmed, tekstiilijäätmed, elektroonikajäätmed ja ohtlikud jäätmed.

Uue perioodi korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide kogumine toimub järgmiselt:

- **Segaolmejäätmed** – kohustuslik kõikidele jäätmevaldajatele;
- **paber ja kartong** – kohustuslik alates 8 korteriga korterelamule ja asutustele, kellel tekib paberi- ja kartongijäätmeid üle 25 kg nädalas, ülejäänud jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus;
- **segapakend** – kohustuslik alates 8 korteriga korterelamule, ülejäänud jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus;

- **klaaspakend** – kohustuslik alates 8 korteriga korterelamule, ülejäänud jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus;
- **biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed** – kohustuslik kõikidele jäätmevaldajatele, kellel puudub tekkekohal kompostimise võimalus;
- **biolagunevad aia- ja haljastujajäätmed** – kõikidele jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus ettetellimise alusel;
- **suurjäätmed** – kõikidele jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus ettetellimise alusel;
- **tekstiili- ja rõivajäätmed** – kõikidele jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus ettetellimise alusel;
- **ohtlikud jäätmed** – kõikidele jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus ettetellimise alusel;
- **elektroonikajäätmed** – kõikidele jäätmevaldajatele vabatahtlik teenus ettetellimise alusel.

Jäätmete liigiti kogumise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühjendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejäätmete konteineritele. Lisaks on asjakohane tõsta tühisõidu hinda konteineri puudumisel.

Juhul, kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

8.4 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine ja arendustegevused

Rapla valla territooriumil Rapla linna külje all asub Mäepere jäätmejaam. Jäätmekava perioodil 2023–2027 on näha ette jäätmejaama arendust, et võimaldada elanikele paremaid üleandmisvõimalusi ning tagada jäätmete käitlusnõuetele vastavus.

Jäätmejaama arendusena nähakse perioodil 2023–2027 ette järgmisi tegevusi:

- kopplaaduri soetamine jäätmeliikide tõstmiseks ning puidu ja oksamaterjali kokku lükkamiseks, tähtaeg: 2023–2024;
- viilhalli laiendamine elektroonikajäätmete kogumiseks, tähtaeg: 2023–2024;
- jäätme pressi konteinerite soetamine jäätmemahutude vähendamiseks, tähtaeg: 2024–2025.

Vajalik on tagada Mäepere jäätmejaama hooldus ja inventari ajakohasus ning vastavalt vajadusele tuleb jäätmejaama ka optimeerida (vajadusel laiendada vastuvõetavat jäätmete sortimenti). Tegevus on pidev ning vajalik kogu jäätmekava perioodil aastatel 2023–2027.

8.5 Teavituskampaaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumiskohtade kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Rapla valla kodulehel oleva jäätmemajanduse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata heaks. Valla kohalikus lehes on avaldatud jäätmekäitluslaseid artikleid nii jäätmete üleandmisvõimalustest, liigiti kogumisest, kompostimisest kui jäätmete põletamisest. Valla veebilehel on olemas info korraldatud jäätmeveoga seonduva kohta, jäätmete liigiti kogumise juhendid, liigiti kogutud jäätmete üleandmiskohad ning viited kompostimise ja jäätmepõletuse kohta. Samas tuleb jälgida, et info oleks pidevalt ajakohane. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi ning vähemalt kord kvartalis jäätmeteemaliste ja jäätmete liigiti kogumisega seonduvate artiklite avaldamist valla infolehes ja veebilehel kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab pidevalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Üldise selgitustöö ja teavitamise aluseks peab olema eesmärgistatud info edastamine ning info edastamise viisideks on nii kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet jm. Kuna interneti kasutamine võib osade sihtgruppide jaoks olla piiratud (näiteks eakamad inimesed), siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paberkandjal. Täiendavat teavitusvajadust on näha vähemalt 2023. aastal, mil toimub uus korraldatud jäätmeveo hange. Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate erinevate asjaoludega. Soovitav on korraldada erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored, lapsed) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud), samuti tuleb teha selgitustööd ka ettevõtetele. Komposteerimise ja liigiti kogumisega seotud teavitustööd on asjakohane teha ka erinevatel valla üritustel. Samas tuleb selgitustöö tegemisel arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava informatsiooniga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustööks kasutatavaid infomaterjale leiab trükitaval kujul Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel.

Lisaks vallapoolsele teavitustööle on elanikele abiks ka Eesti tootjavastutusorganisatsioonide koostöös valminud kaardirakendus „Kuhu viia“ (<https://kuhuvii.ee/>), mis aitab inimestel leida informatsiooni, kuidas vabaneda jäätmetest ja kuhu anda kasutuskõlblikud esemed. Rakendus näitab ka, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta. Ka Keskkonnaministeerium on loonud mitmeid Interneti lehekülgi jäätmetemaatika tutvustamiseks.

8.6 Järelevalve

Selleks, et vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tuleb ühest küljest pidevalt arendada jäätmehoolduse korraldamist ning teisest küljest teostada järelevalvet valla territooriumil toimuva jäätmekäitluse üle.

Rapla vallas on kasutusel toimiv jäätmevaldajate register. Üksnes toimiva ja korrastatud jäätmevaldajate registri abil on võimalik teha kontrolli korraldatud jäätmeveoga liitumise üle. Sellest tulenevalt peab kogu jäätmekava perioodil 2023–2027 jätkuma jäätmevaldajate registri pidamine (haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara uuendamine) ja selle põhjal järelevalve tegemine, sealhulgas ka ettevõtete (näiteks tootmishooned ja toitlustusettevõtted) osas. Lisaks tuleb jätkata järelevalvet korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud kinnistute üle ning vajadusel tuleb rikkujaid ka vastutusele võtta ning teha koostööd Keskkonnaametiga.

Oluline on jätkata ka järelevalvet ehitusjäätmete käitlemise nõuete osas kogu jäätmekava perioodil 2023–2027.

Rapla valla jäätmehooldusalased õigusaktid tuleb perioodiliselt üle vaadata ja vajadusel ajakohastada. Lähiaastatel on oodata ka Eesti ringmajanduse strateegia ja tegevuskava valmimist, millest tulenevalt võib oodata muudatusi jäätmemajanduses seoses jäätmete raamdirektiivis sätestatud ringlussevõtu sihtarvude mittetäitmisega aastaks 2020.

9 Tegevuskava ja rahastusallikad

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud tabelis 24.

Tabel 24. Tegevuskava ja rahastusallikad

Num-ber	Tegevus	Tegevusaeg	Rahastamisallikas (teostajad)
1. Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine			
1.1	Uue kogu Rapla valla haldusterritooriumit hõlmava jäätmehoolduseeskirja koostamine.	01.01.2023	(VV) VE
1.2	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
1.3	Järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine: - hankes käitluskohtade määramine, mis ei võimaldaks olmejäätmeid prügilasse ladestada; - segaolme-, vanapaberi-, segapakendi-, klaaspakendi-, biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete, biolagunevate aia- ja haljastujäätmete, tekstiilijäätmete, suurjäätmete, elektroonikajäätmete ja ohtlike jäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga.	2023 I poolaasta	(VV) VE
2. Jäätmetekke vältimise ja vähendamise meetmed			
2.1	Koostöö jätkamine Uuskasutuskeskusega korduskasutuseks sobilikele esemetele kogumisringide korraldamiseks.	Pidev	(VV) VE Uuskasutuskeskus
2.2	Koostöös uus- ja taaskasutuskeskustega korduskasutuseks sobivatele tekstiilesemetele kogumismahutite paigaldamine vähemalt Rapla linna, Juuru ja Kaiu alevikesse ning Raikküla külasse.	2025	(VV) VE uus- ja taaskasutuskeskused
3. Toidujäätmete vältimise ja vähendamise meetmed			
3.1	Toiduringluskapi, toidujagamisgruppide ja toiduabi jagamise perioodiline propageerimine valla ajalehes, veebilehel ja sotsiaalmeediakanalites.	Pidev	(VV) VE
4. Prügistamise vältimise, vähendamise ja koristamise meetmed			
4.1	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine.	Pidev	(VV, MO), VE, MO, F
4.2	Omavaliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine ning ulaladestamise asukohtade kaardistamine.	Pidev	(VV, MO) VE, MO
4.3	Talgute toetamise jätkamine kottide, kinnaste ja korjatud jäätmete äraveoga.	Pidev	(VV) VE
4.4	Levinumate supluskohtade juurde eriliigiliste jäätmete kogumismahutite paigaldamine.	2024	(VV) VE, F
5. Ladestamise vähendamise meetmed			
5.1	Ühekordsete plastist toidu- ja jooginõude keelamine valla territooriumil toimuvatel avalikel üritustel.	2023	(VV)
5.2	Rapla valla haldusterritooriumil korraldatavatel üritustel eriliigiliste kogumismahutite kasutamise nõude rakendamine (segaolme-, pakendi- ja biojäätmed).	2023	(VV) VE
5.3	Keskkonnahoidlike ürituste läbiviimise juhendi koostamine ja infopäeva läbiviimine.	2024–2025	(VV) VE
6. Jäätmete liigiti kogumise, taaskasutamise ja ringlussevõtu arendamine			

Rapla valla jäätmekava aastateks 2023–2027

6.1	Avalike pakendite ja vanapaberite konteinerite järkjärguline väljavahetamine süvakogumismahutite vastu.	2023–2027	(VV) VE F
6.2	Eramajapidamistele biojäätmete kompostrite ja/või konteinerite soetamise soodustamine.	2023–2025	(VV) VE F
6.3	Kalmistujäätmete kogumise ja käitlemise jätkamine kalmistute juures.	Pidev	(VV) VE
6.4	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine vastavalt elanikkonna vajadustele ja koostöö tegemine taaskasutusorganisatsioonidega.	Pidev	(VV) / Taaskasutusorg.
6.5	Elanikkonna pidev informeerimine pakendite liigiti kogumise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest.	Pidev	(VV) / Taaskasutusorg.
6.6	Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine võimalusel vähemalt üks kord aastas ning selleks võimalike toetusmeetmete leidmine.	Pidev	(VV) VE F
7. Jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine ja arendustegevused			
7.1 Mäepere jäätmejaama arendamine:			
7.1.1	Kopplaaduri soetamine jäätmeliikide tõstmiseks ning puidu ja oksamaterjali kokkulükkamiseks.	2023–2024	(VV) / MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskus VE F
7.1.2	Viilhalli laiendamine elektroonikajäätmete kogumiseks.	2023–2024	(VV) / MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskus VE F
7.1.3	Jäätme pressi konteinerite soetamine jäätmemahutite vähendamiseks.	2024–2025	(VV) / MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskus VE F
8. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine/teavituskampaaniad			
8.1	Valla veebilehe pidev kaasajastamine jäätmealase teabe osas.	Pidev	(VV) VE
8.2	Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine valla infolehes vähemalt üks kord kvartalis.	Pidev	(VV) VE
8.3	Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine läbi kampaaniate.	Pidev, suuremad teavitused 2023	(VV) VE F
8.4	Jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine erinevatel üritustel.	Pidev	(VV) VE
9. Jäätmehoolduse järelevalve			
9.1	Jäätmevaldajate jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate vastutusele võtmine ning koostöö Keskkonnaametiga.	Pidev	(VV) VE
9.2	Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
9.3	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle.	Pidev	(VV) VE
9.4	Pidev järelevalve teostamine ehitusjäätmete käitlemise nõuete osas.	Pidev	(VV) VE

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

F - finantseerimine keskkonnafondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

Kokkuvõte

Rapla valla jäätmekava 2023–2027 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Rapla vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellu rakendamiseks.

Rapla valla jäätmekava 2023–2027 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidega, eeskätt riigi jäätmekavaga 2014–2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ning jäätmete tekkekohal liigiti kogumise edendamine, liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine on eelduseks jäätmekäitlusest tulenevate negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud "Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Kas vallad ja linnad on jäätmeseadusest tulenevaid ülesandeid täitnud?
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus. 2020. Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring. Lõpparuanne
- 5) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud "Eesti Keskkonnategevuskava 2007–2013" <https://envir.ee/ministeerium-kontakt-uudised/strateegia>
- 6) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega nr 256 heaks kiidetud "Riigi jäätmekava 2014–2020" <https://envir.ee/ringmajandus/jaatmed/riigi-jaatmekava>

Õigusaktid:

- 1) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021002?leiaKehtiv>
- 2) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021004?leiaKehtiv>
- 3) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020098?leiaKehtiv>
- 4) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2011 määrus nr 148 "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud" <https://www.riigiteataja.ee/akt/108062021008?leiaKehtiv>
- 5) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 79 "Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004?leiaKehtiv>
- 6) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord" <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013?leiaKehtiv>
- 7) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus nr 65 "Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072019012?leiaKehtiv>
- 8) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008 määrus nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005?leiaKehtiv>

- 9) Keskkonnaministri 3. juuni 2022 määrus nr 28 " Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused¹" <https://www.riigiteataja.ee/akt/107062022022>
- 10) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122020026?leiaKehtiv>
- 11) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122019017?leiaKehtiv>
- 12) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 13) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005 määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur
- 2) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 3) Keskkonnaagentuuri jäätmete infopäring alates aastast 2020 (omavalitsuse tase) <https://public.tableau.com/app/profile/keskkonnaagentuur/viz/Omavalitsus-2020/Jtmeliik>
- 4) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 5) Keskkonnaotsuste infosüsteem <https://kotkas.envir.ee/>
- 6) Keskkonnaportaal <https://keskkonnaportaal.ee/>
- 7) Maa-ameti geoportaal <https://geoportaal.maaamet.ee/>
- 8) Statistikaameti andmebaas <http://pub.stat.ee>